

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climates

122

Anul 14

februarie 2020

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor:

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoca

Director imagine: Anton Gagi

literare

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

„Romanian Avantgarde”

Semnează în acest număr

Marin Sorescu/ Poeme...3
Gheorghe Valerică Cimpoca/ În căutarea adevărului(40) ...4
Ioan Aurel Pop/ Mică lecție de istorie/...6
Al. Florin Țene/ Raționamentul platonian în folosul omului...8
Anton Găgiu/ La răsărit e apusul (11)...10
Nicolae Vătureanu-Sârbu/ Poezii dedicate lui Brâncuși ...12
Mihai Batog-Bujeniță/ O vioară în simfonia inimilor...13
Theodor Codreanu/ Poezia cărnii și a pietrei...14
Dragoș Niculescu/ Impasurile fenomenologice...16
George Petrovai/ Doctorul Iura Jivago...17
ITHACA/ Colaj liric... 20
Ami Oteanu/ Tărâmul macilor lila (amintiri afgane)...21
Mihai Soare/ De la femeia lut la femeia lutier...24
Dorel Schor/ Tinerețea măștrilor...25
Elena Buică/ Cu gândul și inima la prieteni...26
Vavila Popovici/ Lupta cu prostia...27
Grigore Grigore/ Poezii...29
Livia Ciupercă/ Geneza unui patronim...30
Heidi Simon/ Civilizații dispărute...31
Panait Istrati/ Prietenie vreau să te cânt...32
Alensis de Nobilis/ POEME...33
Augustin Ostace/ Herta Muller 2020...34
Nicolae Bănicioiu/ Note de călătorie...35
Ion Teodor Palade/ Caiet de școlar...36
Ion Iancu Vale/ Scrisoare de pe baricadă...36
Adalbert Ghyuris/ Sărbătoarea orașului...34
Dumitru Ichim/ Poezii...38
Puiu Răducan/ Întâlnire de taină la gura cerului...39

INFO CLIMATE

Coperta 1
„*Romanian Avantgarde*”,
de Marcel Iancu

Intellectual rasat, mare om de
litere, prieten și colaborator al
revistei „*Climate literare*”,
GEORGE ANCA a murit pe 26
februarie a.c.

Dumnezeu să-l odihnească în
pace.

Cu respect și pioasă aducere
aminte.

Redacția

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI - RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 -
PENTRU DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022) - USD: RO44BTRLUSD CRT00U0239301

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev,
Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara,
Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.
Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada,
Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel,
Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova,
Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca

Colegiul redacțional: Anton Găgiu, Emil Stănescu, Florea
Turiac, Gabriel Mihalache, George Piteș, Vasile Didoacă Dojana,
Grigore Grigore, Ion Teodor Palade, Romulus Gandy Georgescu

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

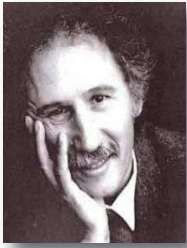
Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian
Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Dragoș Niculescu, Djamal
Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu,
George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea,
Gabriela Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Mihaela Loredana Mușetescu, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana
Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LANOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X

Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni

Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu

Marin Sorescu

19.02.1936-
8.12.1996

Șarpele casei

Venea din curte și intra într-o gaură
Din beciul casei.

Era un șarpe gulerat, mai mult alb,
alburui.
George era copil: - Uite șarpele, uite
șarpele!

Și baba: Nu da în el,
Că ăsta e șarpele casei.
Nu face nimic.
Deocamdată nu i-a făcut nimic.

Dar peste o jumătate de an, ori un an,
lar l-a văzut. Și l-a lovit c-o măciucă.
Se încolăcise pe ciomag și el a ridicat
Ciomagul în sus, și era să-i cadă în cap.

Se zvârcolea să moară.
Și la urmă i-a părut rău.
Da' ce s-a supărat mama când a aflat!
Și când ne-a ars, mai târziu, casa
Zicea: „Vezi? Ai omorât șarpele
casei...”

Capriciu

În fiecare seară
Strâng de prin vecini
Toate scaunele disponibile
Și le citesc versuri.

Scaunele sunt foarte receptive
La poezie,
Dacă știi cum să le așezi.

De aceea,
Eu mă emoționez,
Și timp de câteva ore
Le povestesc
Ce frumos a murit sufletul meu
Peste zi.

Întâlnirile noastre
Sunt de obicei sobre,
Fără entuziasme
De prisos.

În orice caz,
Înseamnă că fiecare
Ne-am făcut datoria,
Și putem merge
Mai departe.

Visăm și noi

Mai avem încă multe
Să ne spunem,
De aceea cădem
Pe unde apucăm
Și-ncepem lacomi
Să vorbim în somn.

Cu lucrurile din cameră,
Ivărele, caloriferul,
Căroră încă nu le-am spus
Nici pe jumătate din ce-ar trebui.

Cu morții care, săracii,
Merg înapoi
Cu Dumnezeu, pe apucate,
Visăm și noi.

Până dimineța
Când se aprinde brusc lumina,
Începem să vorbim
Și se întrerupe
Comunicarea.

Developare

Azi am fotografiat numai copaci,
Zece, o sută, o mie.
Îi voi dezvolta la noapte,
când sufletul va fi o cameră obscură.
Apoi îi voi clasa:
După frunze, după cercuri,
După umbra lor.
O, ce ușor
Copacii intră unul într-altul!
Iată, nu mi-a mai rămas decât unul.
Pe-acesta îl voi fotografia din nou
Și voi observa cu spaimă
Că seamănă cu mine.
Ieri am fotografiat numai pietre.
Și piatra de la sfârșit
Semănă cu mine.
Alaltăieri - scaune -
Și cel care-a rămas
Semăna cu mine.

Toate lucrurile seamănă îngrozitor
Cu mine...

Leda

Leda trece surâzând
Printre lucruri
Și se culcă
Cu fiecare.
Gardului i-a născut un copil
Din iederă,
Soarelui i-a născut
O floarea-soarelui
A făcut dragoste nerușinată
Cu toți boii,
În frunte cu boul Apis
Dar, naiba s-o ia,
Nici nu se cunoaște.

Mare poamă mai e
Și Leda asta,
De aceea lumea rămâne
Așa de frumoasă.

Drumul

Gânditor și cu mâinile la spate
Merg pe calea ferată,
Drumul cel mai drept
Cu puțință.

Din spatele meu, cu viteză,
Vine un tren
Care n-a auzit nimic despre mine.

Acest tren - martor mi-e Zenon
bătrânul -
Nu mă va ajunge niciodată,
Pentru că eu mereu voi avea un
avans
Față de lucrurile care nu gândesc.

Sau chiar dacă, brutal,
Va trece peste mine,
Întotdeauna se va găsi un om
Care să meargă în fața lui
Plin de gânduri
Și cu mâinile la spate.

Ca mine acum
În fața monstrului negru
Care se apropie cu o viteză
însălmântătoare
Și care nu mă va ajunge
Niciodată.

În căutarea adevărului (40). Învăță să manifesti legea atracției

„Datoria noastră ca oameni este să perseverăm în gândurile legate de ceea ce vrem, să lămurim în minte ceea ce dorim, și pornind de aici, începem să invocăm una dintre cele mai importante legi ale Universului, Legea Atracției.”

Ronda Byrne

Gheorghe Valerică CIMPOCA

Suntem ființe gânditoare care ne punem întrebări despre existența noastră în acest Univers infinit și dispunem de puteri individuale de a genera în noi vibrații sau gânduri a ceva ce nu am cunoscut niciodată. Creatorul ne-a adus în viață pe această planetă Pământ ca să-i înțelegem și să-i descoperim marea operă și la rândul nostru să creăm lucruri în folosul nostru pentru o evoluție în cadrul creației. Minți luminate ale umanității au definit această putere de care fiecare din noi dispunem. Robert Collier afirmă că „**Vezi aceste lucruri pe care vrei să le obții ca fiind deja ale tale. Fii conștient că acestea vor veni la momentul potrivit. Nu te plânge și nu îți fie teamă în legătură cu acestea. Nu te gândi la lipsa lor. Gândește-te la ele ca și când ar fi ale tale, ca și când ți-ar aparține, ca și când le-ai avea deja în posesie...**” Marele nostru scriitor și poet

Marin Sorescu a lăsat umanității mari opere în care descrie puterea omului de a descoperi Creația prin exersarea gândirii și perseverența noastră în a emite gânduri către lucrurile create. Pentru a le înțelege sensul și a le atrage în propriul univers, care trebuie lărgit din ce în ce mai mult, apropiindu-se de Dumnezeu până la contopire cu El, folosim darurile și harurile cu care am fost înzestrați. Bucurie mare pentru noi românii când am aflat că o poezie a lui Marin Sorescu (1936-1996), tradusă în engleză, a fost afișată din data de 10 februarie 2020 în metroul londonez și va sta acolo timp de patru săptămâni pentru a fi citită și de alți cetățeni ai planetei Pământ. Poezia „Perseverență” de Marin Sorescu a fost aleasă pentru proiectul intitulat „**Poems on Underground**”. Poezia exprimă dorința noastră de apropiere față de toate lucrurile care ne înconjoară, mai întâi prin privire, care este poarta principală de percepție a Universului și apoi prin atracție. Trecerea noastră pe lângă toate lucrurile nu trebuie să fie nepăsătoare, ci să ne influențăm energiile de vibrație prin atracția pe care o manifestăm reciproc. „**Voi privi la iarbă/ Până voi obține titlul/ De doctor în iarbă; Voi privi la nori/ Până voi**

ajunge Laureat/ Al norilor; Voi trece pe lângă fum până când fumul de rușine/ Va deveni iar flacăra/ De la început; Voi trece pe lângă toate lucrurile/ Până când ele/ Vor ajunge să mă cunoască, (Marin Sorescu-Perseverență). Am redat poezia în limba română, deoarece, puțin români cunosc această poezie și mai puțini cunosc sensul acestor versuri. Poetul acordă importanță modului cum privești lucrurile și cum treci pe lângă ele, astfel încât să le atragi spre tine și să călătorești împreună cu ele prin Univers. „**Atracția înseamnă iubire și formează o incredibilă forță între gând și iubire (Charles Hammel)**”. Legea atracției universale ne spune că atracția este mai mare cu cât distanța dintre corpuri este mai mică. Această lege este valabilă numai pentru lucrurile materiale, în special pentru corpurile cerești. Pentru ființele din Univers, Dumnezeu a emis altă lege a atracției, care nu depinde de distanța dintre ele, ci de iubirea acestora față de semenii și de El. Ioan Botezătorul ara conștient de „distanța abisală” dintre el și Iisus și este uimit că Iisus vine la el să fie botezat. Explicația acestui eveniment unic este dată de Papa Francisc care afirmă de Sfânta zi a botezului lui Iisus, în ianuarie 2020, înaintea

rugăciunii Îngerul Domnului că „Fiul lui Dumnezeu a venit tocmai pentru a umple această distanță dintre om și Dumnezeu. Dacă Iisus este în întregime de partea lui Dumnezeu, este în întregime și de partea omului și reunește ceea ce era despărțit,, adică s-a micșorat distanța dintre om și Dumnezeu până la contopire, apărând o forță de atracție infinită. Iisus ne-a lăsat niște învățături monumentale, dar, pentru a le înțelege e nevoie să ne explicăm și să le simțim. Avem un verset în care Iisus spune „**Cere și ți se va da**”. Fiecare percepe acest verset în funcție de capacitatea de înțelegere pe care pe care și-a activat-o prin cunoaștere și trăire. Din punctul meu de vedere, încă de pe atunci El ne transmitea învățăturile în termenii fizicii cuantice și atragerii prin rezonanță din Dumnezeu, sau din Univers, ceea ce cerem. Din păcate, marea majoritatea dintre oameni am fost învățați să cerem doar cu gura și să așteptăm ca cineva din exterior nouă să îndeplinească ce vrem noi. Nu este suficientă această cerere verbală, trebuie să participăm și cu alte ingrediente cum sunt: gândul, trăirea (simțirea) și fapta (acțiunea). E important să înțelegem după atâtea studii științifice ale minților geniale, adevărul cum că atragem din univers pe frecvențe specifice doar ceea ce trăim și simțim. De ce așa? Deoarece, pentru a crea o frecvență specifică avem nevoie de energia care încarcă informația și care creează o hologramă necesară împlinirii în câmpurile noastre. Energia respectivă este combustibilul cu care atragem gândurile. Cu cât energia este mai puternică și mai

multă cu atât atragem ceea ce vrem mai repede de la Univers. Gândul este o formă de energie pe care o accesăm din exterior pentru nevoile și dorințele noastre interne, de dezvoltare și evoluție. Dacă începem să dăm atenție gândului respectiv, creierul începe să secrete niște neurotransmițători care se propagă în corpul fizic și creează emoțiile, simțirea. În momentul în care simțim, ne apropiem de realizarea gândului sau primirea răspunsului de la Univers. După ce am simțit, spunem că așa este, și apoi atragem împlinirea prin frecvență specifică. Trebuie să ne gândim cu adevărat la ceea ce ne dorim, să generăm în propria ființă sentimente de armonie și fericire. Numai astfel ne putem elibera de modelele ereditare și de convingerile sociale și culturale. Puterea din interiorul nostru este mai mare decât puterea din exterior, numai că ea trebuie cultivată, nu slăbită sau abandonată. Legea atracției universale va reacționa și ne va răspunde la fel cum Dumnezeu, Universul sau Potențialul cuantic (Sursa tuturor creațiilor), ne răspunde întotdeauna la ceea ce vrem. Se spune că interiorul creează exteriorul sau că exteriorul este o reflexie a interiorului. În concluzie, noi atragem răspunsul Universului prin ceea ce emitem sau recepționăm ca energie. În sprijinul acestei concluzii găsim în biblie și un alt verset spus de către Iisus „**Dați și vi se va da...Căci totul vi se măsoară cu măsura cu care ați dat**”. În Univers nu există bine sau rău, ci particule care se atrag prin forța atracției universale. Noi oamenii emitem gânduri care emit sau

atrag frecvențe din Univers și care modifică forțele de atracție dintre corpurile universului. De aceea, dacă ne uităm la viața noastră, vom conștientiza ce gânduri am acceptat și le-am dat energie care au dus la trăire și apoi la materializare. De noi, de fiecare în parte, depinde această transformare a vieții noastre. Noi suntem singurii și unicii care acceptăm ajutorul lui Dumnezeu, creatorul universului. „**Cere și ți se va da**” ca și „**Dați și vi se va da**” sunt legi pentru a învăța să pui în mișcare legea atracției universale care ne ține în unitate cu Dumnezeu. Dacă vrei să trăiești o viață minunată fiți atenți la voi, observați-vă gândurile, comportamentele și trăirile. Fiind nominalizat de către ECO EUROPA la Premiile Naționale „**Personalitățile deceniului în România 2020**” am transmis un mesaj cu prilejul zilei culturii românești din 15 ianuarie, intitulat „**Ce îți doresc eu ție dulce Românie...**” Mesajul meu, ca și al majorității românilor, este că acum, când poporul umblă pe cărări străine lui în căutarea unor plăceri într-o lume de năzuinți și vise, care de cele mai multe ori sunt amare, să-și regăsească drumul către obârșie, către patria mamă, dulcea Românie. Un pământ ne-a dat Dumnezeu și pe acesta trebuie să-l păstrăm și să-l apărăm cu sfințenie. Chiar dacă nu este cel mai bogat, chiar dacă nu este cel mai mare din lume, el ne este cel mai drag și cel mai de preț. Numai așa vom respecta legea atracției universale și nu ne vom risipi până la disipație sau dispariție.

Va urma

MICĂ LECȚIE DE ISTORIE

Ioan-Aurel POP

Continuare din numărul trecut

Tropaeum Traiani este un monument triumfal roman, ridicat în cinstea împăratului roman Traian între anii 106-109 d. Hr., pentru a comemora victoria romanilor asupra dacilor în anul 102 d. Hr. Or, în

timpul primului război dacic, podul respectiv nu exista! Din anul 102, niciunul dintre malurile Dunării nu mai era în mâinile dacilor! Decebal a fost obligat să cedeze, prin pacea impusă în 102, toate teritoriile ocupate de romani în timpul războiului din 101-102, adică Banatul, Țara Hațegului, Oltenia, Muntenia, sud-estul Transilvaniei și Moldova, până la gura Nistrului (numit atunci Tyras). Expresia „Decebal, pentru care libertatea poporului său era mai presus de orice” vine din arsenalul secolului naționalităților, de pe vremea lui George Coșbuc și nu are legătură cu ideile și sentimentele de acum două milenii. Decebal, cu țara sa „secătuită de bărbați”, nu mai avea nicio alternativă, aflându-se la cheremul romanilor biruitori. De aceea, a fost silit „să asiste” neputincios la construirea podului.

Podul nu a fost construit în doar doi ani, ci din 103 până în 105, iar dacă azi nu putem, noi, românii, să facem o astfel de construcție în circa doi ani, nu înseamnă că romanii nu puteau! Sunt zeci de exemple de construcții monumentale, de aceeași amploare, făcute în Imperiu în secolele I-II d. Hr. Este destul a citi tratatul lui Vitruviu, De architectura, pentru a avea imaginea geniului de proiecție și de construcție al civilizației greco-romane. Dacii lui Burebista și Decebal nu aveau cum să construiască podul respectiv, decât dacă ar fi apelat la meșterii romani, iar aceasta nu s-a întâmplat. Burebista nici nu a fost suveranul unui stat, în înțelesul dreptului roman, ci, mai degrabă, șeful unei uniuni de triburi destul de eterogene. Se știe clar că podul nu era acolo înainte de 103-105. Faptul că daco-geții treceau Dunărea spre sud și când fluviul nu era înghețat (ceea ce nu s-a prea întâmplat!) nu presupune existența unui pod de piatră. Sunt alte tehnici de trecere, despre care nu are rost să vorbim aici.

Iată cum, prin nonșalanță și tupeu, pot fi prostiți cei neștiutori și iată de ce nu mai este nevoie de cultură generală pentru tineri. Cum ar putea circula pe internet asemenea ineptii, dacă oamenii ar fi instruiți? Cum ar putea amăgi prezenteismul mințile oamenilor, dacă

acești oameni ar ști că „logica” noastră de la începutul mileniului al treilea, este diferită de „logica” epocilor revolute? Astfel de autori spun mereu că „este logic să...”, uitând complet izvoarele, datele efective pe care le avem din trecut și care, de multe ori, vin în contradicție cu „logica” noastră. Noi trebuie să gândim trecutul cu inteligența noastră de azi, cu bagajul de cunoștințe pe care-l avem acum, dar nu după clișeele contemporane, fiindcă ajungem la grave erori.

Iată, de data aceasta, o minciună susținută de europeniști, referitoare la „capitulațiile” din Evul Mediu. Chestiunea capitulațiilor, adică a tratatelor care s-ar fi încheiat între sultan și principii români din secolele al XV-lea – al XVII-lea, ar fi o falsă problemă, fiindcă aceste tratate nu ar fi existat niciodată. Românii ar fi fost cucerți de otomani, ca toate popoarele creștine din sud-estul Europei, iar țările lor ar fi devenit provincii turcești. Susținerea existenței capitulațiilor trebuia să servească naționalistilor români din toate timpurile și mai ales regimului comunist ceaușist, obsedat de „continuitate, permanență și unitate” la români. Statele românești (sau ale românilor) din trecut trebuiau să fi fost centralizate și independente sau să fi tins mereu spre independență, conform ideologiei comuniste. Este drept că dependența principatelor față de otomani, cu forme grave uneori, apărea cam stânjenitoare pentru regim. Prin urmare, fuseseră reactualizate capitulațiile, deși Constantin Giurescu demonstrase convingător în 1908 că textele capitulațiilor („tratate” româno-otomane) prezentate de boierii români la finele secolului al XVIII-lea și în secolul al XIX-lea forurilor internaționale - și acceptate de acestea drept valabile - erau falsuri moderne.

Ideologii comuniști nu s-au împiedicat însă de acest „amănunt”. Pentru ei, suzeranitatea otomană sau dominația otomană trebuiau intenționat diluate, diminuate, cu ajutorul unor unelte servile, cum a fost Nicolae Copoiu, care vorbea de tratate încheiate de la egal la egal între români și otomani. Dar alăturarea numelor lui Nicolae Copoiu, politruc de serviciu, și Mihai Maxim, unul dintre cei mai buni specialiști români (la un moment dat, cel mai bun) în raporturile româno-otomane, este răuvoitoare și derutantă. „Moderniștii” confundă aici evident planurile, persoanele și chestiunile: documentele prezentate de boieri în Epoca Modernă erau contrafăcute, cum a dovedit C. Giurescu, numai că credibilitatea falsurilor se baza pe acte autentice, „cărți de legământ” indubitabile, care, deși erau unilaterale, fixau drepturi și obligații reciproce.

Existența acestor documente medievale, specifice statelor necucerite de otomani, a fost demonstrată, fără

putință de tăgadă, nu doar de Mihai Maxim, ci și de alți istorici profesioniști, între care Șerban Papacostea, membru al Academiei Române. Profesorul Papacostea, independent de profesorul Maxim și lucrând pe surse latine occidentale, a evidențiat soarta „tratadelor” româno-otomane din secolele al XV-lea - al XVI-lea. Ignorarea cercetărilor oneste ale lui Ș. Papacostea și reproșul adresat pe nedrept lui M. Maxim nu fac decât să arate eludarea fondului chestiunii în speță, din dorința de a demonstra cu orice preț o teză. Românii nu au avut în Evul Mediu, cu otomanii, tratate de tipul celor din Epoca Modernă și Contemporană și nu au mai avut de la un timp state independente, dar au avut țări autonome, cu statut aparte, reflectat în acte. Aceste „tratate” nu trebuie nici supralicite, dar nici minimalizate sau ignorate.

Falsurile boierești din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea au putut trece drept autentice pentru că exista în cadrul opiniei publice interne și internaționale tradiția vechilor acte de legământ reale, care reglementau statutul de autonomie al principatelor și raporturile lor cu Poarta. Înlocuirea unei idei false (existența unor tratate pe picior de egalitate între Imperiul Otoman și Țările Române în Evul Mediu) cu altă idee falsă (inexistența oricăror acte cu rol de tratate - numite ca atare în Occident - între părțile menționate) nu poate decât să sporească o anumită confuzie și nu să limpezească lucrurile. Evident, dacă pretendem că istoricul nu trebuie și nu poate să ajungă la adevăr, că este cu totul imposibil ca istoricul să fie obiectiv, atunci orice afirmație se poate impune, fără argumentare. În funcție de ce să mai argumentezi? După această logică, dacă investigatorul trecutului nu ajunge la adevăr, atunci se poate nega orice, înlocui orice cu orice sau cu nimic.

Aducem în atenție câteva lucruri relative la chestiunea limbii române. Unii spun că limba română este limba dacică eternă și nu are nicio legătură cu limba latină, iar dacă are, atunci înseamnă că limba latină este, de fapt, limba dacilor. Alții susțin că limba română este o limbă balcanică, fără personalitate, sistematizată abia în secolul al XVIII-lea prin latinizarea sa de către Școala Ardeleană. În fine, sunt și aserțiuni de genul: „Româna este o limbă în care trebuie să încetăm să mai vorbim sau... să o folosim numai pentru înjurături...”. De unde provin astfel de „sentințe” șocante despre limba română? Unele vin din prea mult și prea prost patriotism. O ființă poate să fie înăbușită de o dragoste excesivă, bolnavă. La fel se poate întâmpla și cu popoarele. Altele vin din ură față de români.

Cum adică, românii care au fost cândva supușii noștri (judecă unii dintre vecini!) să facă parte dintre popoarele romanice și să vorbească o limbă neolatină, precum franceza, italiana sau portugheza? Altele vin din teribilist adolescentin, manifestat la persoane mature și chiar ajunse la senectute. Adică decât să susții ceea ce au susținut generații întregi de savanți, mai bine să spui exact opusul, adică să epatezi, să surprinzi, pentru că atunci vei deveni interesant! Există și astfel de poziții

care vin din spirit arghirofil, din lăcomie de bani, pentru că multe edituri publică cărți șocante, aberante, pe care le prezintă drept revoluționare și le vând miilor de naivi, de creduli, de amatori de inedit. Altminteri, orice popor își prețuiește limba și la fel fac și românii. Că unii s-au plictisit să audă că limba noastră este „ca un fagure de miere” sau că este „limbă sfântă, limba vechilor cazanii” sau că este principala formă de comunicare verbală și scrisă a poporului român, este treaba lor. Acum se pot duce liber în cele patru vânturi și alege altă limbă de comunicare. Evident, nu va fi precum limba care vine de la mamă și de la bunică, dar, pentru urmași, se pot schimba și mamele și bunicii.

Să ne înțelegem bine! Românii nu sunt și nu au cum să fie nici englezi, nici francezi, nici nemți și nici americani. Ei nu pot avea performanțele acelor popoare, dar asta nu înseamnă că nu au realizări, că nu au un trecut și că nu se îndreaptă spre un viitor. Românii știu, în general, de unde se trag, unde și când s-au format ca popor, ce fel de limbă vorbesc, cum și când și-au format statele și statul unitar, ce forme de guvernare au avut, ce victorii și ce înfrângeri au trăit, când au greșit și când au făcut bine, ce personalități au avut etc. Cunoașterea trecutului nu se poate face la întâmplare, ci ea vine din cercetările specialiștilor. Românii nu se nasc cu românitățile în vine, așa cum nu se nasc nici oamenii altor popoare cu etnicitatea lor ca zestre ereditară.

Este o mare prostie să credem că un anumit ADN ne face români, sau francezi, sau chinezi. Tradiția românească nu se transmite prin sânge, ci prin educație. Dacă un suedez este în pericol de moarte și un român îi donează sângele lui sau un organ al lui, suedezul nu se transformă peste noapte în român! Dar vorba dulce a mamei și bunicii, pletele albe ale bunicului și privirea sever învăluitoare a tatălui, pâinea aburindă de pe vatră și mirosul de cozonac de la Crăciun ori de la Paști, neamurile care vin la colindat, vecinii care dau binețe în aceeași limbă, versul lui Eminescu, doina de jale prinsă în „Balada” lui Porumbescu și câte altele, te fac român!

Între atâtea elemente identitare, trebuie neapărat să pomenim și lecțiile de istorie. Cunoașterea corectă a trecutului poporului nostru ne poate face să ne prețuim neamul sau măcar să nu-l urâm. Iar dacă mai apar cârtitori, este dreptul lor, fiindcă trăim într-o societate liberă. Dar nu se cuvine să-i credem, pentru că urmăresc, de cele mai multe ori, să ne disloce, să ne risipească, să ne dezorienteze. Bunii și străbunii noștri au făcut o limbă și au făcut o țară, ba chiar mai multe țări. Și limba și țara (țările) ne-au ajutat să trăim până azi. Și dacă ar fi numai aceste două lucruri - limba și țara - și tot ar trebui să fim încrezători și să ducem neamul acesta binecuvântat mai departe... Istoria noastră este viața noastră și, dacă învățăm și știm istoria, poate că nu devenim mai buni, nici mai deștepți, nici mai pregătiți pentru viitor, dar putem să ne simțim oameni între oameni și să știm de ce suntem români, ceea ce nu este puțin lucru.

RAȚIONAMENTUL PLATONIAN ÎN FOLOSUL OMULUI

Al. Florin ȚENE

Dialogul lui Platon, cunoscut sub numele tradițional de „Republica” e în limba greacă *Politeia*, un termen derivat de la cuvântul „polis” (catate, stat) și înseamnă, în funcție de context, constituție, regim politic, orânduire politică, viața politică a unei comunități dar și drept de cetate, cetățenie, adică prerogativele unei persoane respectabile. Latinii au tradus bine termenul, căci *Res publica* înseamnă tocmai „treburile publice”. În schimb, în traducerea modernă de „Republică”, termenul induce puțin în eroare printr-o asociere cu ideile moderne de republică și republicanism, pe când la Platon, forma ideală de politeia este chiar una monarhică. Platon se ocupă în acest dialog de felul în care trebuie organizat statul pentru a acorda fiecărui cetățean o viață fericită; prin urmare, el caută aranjamentul social sănătos, armonios, virtuos sau drept care asigură cel mai bun mod de viață. Subtitlul dialogului, adăugat mai târziu de editorii greci, *peri dikaion*, „despre drept” sau „despre dreptate”, surprinde cel mai bine tema centrală a lucrării: natura dreptății în sensul larg al cuvântului, ca atribut al cetății dar și al sufletului uman. La fel ca majoritatea textelor lui Platon, „Republica” este un dialog, și anume un dialog povestit: Socrate se adresează unui auditoriu nenumit, relatând conversația pe care o avuseseră în ajun, la Pireu, în casa bogatului metec Cephalos, mai întâi cu fiul acestuia, Polemarchos, apoi cu frații mai mari ai lui Platon, Glaucon și Adeimantos. „Republica” este, după „Legi”, cea mai întinsă opera a lui Platon. Tradiția elenistică a divizat dialogul în zece părți, dar structura logică a operei presupune o diviziune în cinci părți.

Cartea I este ca un prolog, în decursul căruia se pune problema dreptății în termeni foarte simpli, întâlniți în limbajul comun de zi cu zi. La acesta problema se oferă mai multe soluții, cum ar fi: a oamenilor cinstiți, a sofistilor, etc. Dar, toate acestea sunt ușor de demontat. Se ajunge la concluzia cum că trebuie urmată o cale mai exactă. Cărțile II, III și IV au ca scop definirea dreptății, studiind-o în cadrul cetății ideale. Și cum nici istoria, nici realitatea prezentă nu ne furnizează date despre o asemenea cetate, se

recurge la construirea ei detaliată în imaginație. Acest lucru realizat, se analizează organizarea, guvernarea cetății perfecte, calitățile necesare conducătorilor; iar în acest scop se elaborează un plan detaliat al educației lor. (cărțile VIII-IX). Dar avantajele dreptății sunt cu atât mai mult reliefate atunci când sunt opuse celor născute din nedreptate. După ce a fost descrisă „cetatea dreaptă”, este deci necesară descrierea cetăților nedrepte și a procesului de corupere ce conduce la apariția acestora. În sufletul omenesc, aceste rele au aceleași cauze și provoacă aceleași dezastre. (cărțile VIII-IX).

Dreptatea a însoțit mereu știința, așa că se cuvine ca poezia și celelalte arte ce ne oferă doar imagini înșelătoare asupra realității, să fie date la o parte pentru a nu ne furniza informații false. După ce s-a bucurat de viața dreaptă și plină de înțelepciune din această viață, sufletul drept va primi recompense demne de natura sa și își va urma destinul pe calea sa ascendentă. Dialogul se încheie cu mitul lui Er. (cartea X-a). Voi urmări să demonstrez similitudinile dintre cetatea dreaptă și sufletul omului drept, indicând virtuțile ce definesc dreptatea în ambele cazuri.

Odată cetatea dreaptă construită, Platon ne îndeamnă să cercetăm „înăuntrul ei” dreptatea, printre virtuțile cetății. Platon conferă aspectul de virtute dreptății, încă din ultimul contraargument adus lui Trasymachos, din Cartea I. O virtute este acel ansamblu de însușiri ale unui obiect care-i permite sa-și exercite optim funcția proprie. Dacă cetatea pe care a fondat-o este perfectă, atunci ea are patru virtuți cardinale: înțelepciunea, vitejia, cumpătarea și dreptatea. Dar unde se ascunde ultima dintre ele și cum o putem distinge de alte virtuți?? Pentru a soluționa aceasta problemă, Socrate încearcă în primul rând să vadă în ce constau primele trei virtuți și care este acțiunea lor asupra cetății?

Înțelepciunea este virtutea supremă în stat. Ea acționează în clasa paznicilor, a conducătorilor, ca prin ei să fie răspândită asupra întregii comunități.

O cetate este înțeleaptă deoarece este astfel structurată încât e condusă de oameni inteligenți, de clasa paznicilor. Statul e, în viziunea lui Platon, o unitate organică, el are virtuți de sine stătătoare datorate structurării sale, virtuți care nu sunt reductibile la virtuțile indivizilor. O cetate este înțeleaptă în condițiile exercitării optime de către paznici ai funcției de conducere. White consideră că înțelepciunea la Platon este: „Cetatea e înțeleaptă în virtutea capacitații sale de a judeca în mod corect, grație cunoașterii de care sunt apți paznicii. Ea e, așadar, înțeleaptă grație unei părți foarte mici a ei, constând din cei ce posedă o asemenea cunoaștere, anume conducătorii”. Prin urmare, nu este vorba aici de înțelepciunea speculativ-teoretică, ci de înțelepciunea practică „buna chibzuință”, judecata echilibrată în probleme vizând organizarea și conducerea cetății ca cetate, în folosul tuturor părților

ei.

„Vitejia își are locul în clasa auxiliarilor: gardienii cetății și apărătorii teritoriului acesteia. Numai în virtutea acestei clase statul va fi numit curajos.

Cetatea e vitează, nu dacă are oameni viteji, ci dacă are o clasă a auxiliarilor; educată să fie vitează. Comportamentul viteaz / laș al celorlalți cetățeni nu e relevant aici. Vitejia autentică e virtutea educată de cetate în conformitate cu regulile educației auxiliarilor. N. White susține că: „Vitejia cetății e legată de clasa auxiliarilor sau soldaților. Ea e abilitată de a păstra o opinie corectă cu privire la cele de care trebuie să-ți fie teamă, opinie la care ajungi prin educație și antrenament.”

Astfel, vitejia este capacitatea de evaluare corectă a primejdiei. Vitejia e aliata rațiunii.

Cumpătarea, contrar celor două virtuți analizate precedent nu aparține în mod exclusiv unei singure clase sociale. Comună tuturor, ea stabilește între ele un acord perfect, bazat pe preponderența elementelor superioare și supunerea voluntară a elementelor interioare. O cetate este cumpătată atunci când între cele trei clase există o anumită „armonie”. Cumpătarea e o virtute a cetății în întregul ei, căci se referă la o anumită relație între cele trei clase. Această relație e relația de supunere consimțită a auxiliarilor și producătorilor față de paznici. „Cumpătarea nu ține de o anumite parte a cetății, ci de cetate ca întreg. Ea constă dintr-o armonie și dintr-un acord realizate în mod firesc, cu privire la cine trebuie să conducă, ea corespunzând noțiunii curente de stăpânire de sine (care înseamnă, de fapt, conducerea celui mai rău de către cel mai bun)” (N. White). Cumpătarea e o virtute structurală, care asigură exercitarea optimă a funcției de asigurare a stabilității politice a statului, funcție care revine tuturor claselor, excluzând astfel posibilitatea unei revoluții politice.

Ne rămân să analizăm dreptatea ca cea din urmă virtute. Socrate și prietenii săi, ca veritabili căutători au analizat rând pe rând fiecare parte; astfel ea nu poate scăpa investigației lor. Dar este ea atât de dificil de descoperit? Încă de la început am descris-o fără a o numi, căci ea nu este altceva decât principiul diviziunii muncii și al specializării. Fiecare clasă socială să-și îndeplinească sarcina și fie ca aceste clase să se formeze în funcție de aptitudinile naturale ale fiecăruia și atunci cetatea va fi dreaptă. În definitiv, dreptatea este însăși condiția celorlalte virtuți. Generatoare de ordine și forță, ea este la originea oricărui progres moral. O cetate este dreaptă într-un mod asemănător felului în care e cumpătată; Dreptatea nu e o virtute a unei clase, ci e o virtute structurală. De fapt, dreptatea este aceeași cu principiul specializării deoarece, spune Platon, amestecul meseriilor nu vatamă prea mult cetatea, în schimb, amestecul claselor, preluarea altfel decât pe merit a funcțiilor unei clase de către o alta, este chiar „nedreptatea”. Aici se insinuează diferența dintre

principiul economic și principiul politic al separării claselor. Prin urmare, dreptatea este echivalentă cu principiul separării claselor. N. White afirmă: „Dreptatea înseamnă a face ceea ce îți aparține, aceasta fiind valabil pentru fiecare din cele trei părți ale cetății... Nedreptatea e, în mod corespunzător, amestecul unor grupuri în treburile altora.” În măsura în care ea înseamnă ca toate părțile statului să-și exercite funcția proprie (funcția de conducere și de asigurare a stabilității politice, funcția de apărare și funcția de subzistență), ea are un rol privilegiat în comparație cu celelalte virtuți, deoarece ea e condiția suficientă a existenței înțelepciunii, vitejiei și cumpătărilor. Pe de altă parte, acestea trei sunt condiții necesare ale dreptății. Dreptatea reprezintă o armonie a tuturor funcțiilor exercitate simultan.

Ceea ce a fost citit cu caractere mari în cetate trebuie să se poată citi în caractere mărunte în sufletul omului. Are loc, astfel, o proiectare a macromodelului dreptății la nivelul minții umane. Dacă sufletul nostru este unul din acordul tuturor elementelor care-l compun, el este, am putea spune, destul de simplu. Doar împărțirea sa explică acest antagonism - fenomen curent în viața noastră psihologică - care împinge dorința în contra voinței adverse. N-am putea admite, fără a ne contrazice, că tot sufletul a vrut, pe de o parte, și nu a vrut pe de altă parte, și că a fost, în anumite circumstanțe propriul său inamic. La un examen mai atent distingem trei părți ale sufletului, fiecare corespunzând unei clase sociale ale cetății. Clasei conducătorilor îi aparține rațiunea, care deliberază și comandă înclinațiilor și dorințelor. Rațiunea urmărește descoperirea oricărui adevăr, teoretic sau practic. O altă funcție a rațiunii este aceea de a conduce întregul suflet, căci ea este singura parte care are grijă de interesele întregului suflet, celelalte părți vizând numai interesul propriu. Clasa auxiliarilor își are corespondentul în curaj, care, în mod normal, este auxiliar rațiunii, așa cum auxiliarii sunt apărătorii stăpânilor lor. Partea pasională sau capacitatea de a te mânja, de a voi cu pasiune e partea „care iubește onoarea și victoria”. În fine, clasa negustorilor, a producătorilor, este reprezentată în suflet de partea apetentă, senzorială, dezirantă, irațională. Dorințele sunt multiple și haotice, deoarece ele se pot fixa pe orice obiect și nu au nevoie de alt fel de considerente; e „partea prin care omul iubește, flămânzește, e însetat și cunoaște și celelalte poftă.”

Sufletul omului fiind structurat în același mod ca și cetatea, trebuie acum să identificăm, în mod asemănător, aceleași patru virtuți. Prin urmare, dacă dreptatea constă în stat în îndeplinirea fiecărei clase a ceea ce îi este în natură, ea va consta și în individ în respectarea de către fiecare componentă a sufletului a rolului ce i se cuvine.

Continuare în numărul viitor

LA RĂSĂRIT E APUSUL

Anton GAGIU

Continuare din numărul trecut

Din volumul „La răsărit e apusul”.
Capitolul IV: „Primii pași în carieră” (11)

-Da?? Să aud! Primisem curaj.

-Vă rog să mă ajutați să ies din aparatul de partid și să lucrez pe linie de stat major. Iată că spusesem ce aveam pe suflet.

-De ce vrei să pleci de acolo?

-Nu mai mă regăsesc acolo, nu mai e locul meu. Apoi am văzut cum se pune problema aici. I-am relatat întâmplarea cu colonelul Lincan.

-Așa a zis fătălău acela? Hopa! Nici pe Lincan nu-l avea la inimă Tolocea.

-Da.

-Și Turbatu nu te-a apărut?

-Ți-ai găsit! Nu a scos nici un cuvânt.

-Hai atunci că le-o coacem.

Îl spune ofițerului de serviciu prin interfon să-l cheme pe Pavelescu de la personal.

-Să vedem dacă a venit tovarășe colonel, îi spune acesta.

-Vezi mă repede, dacă nu cheamă-l de acasă că stă aproape!

Pavelescu era în birou. A ajuns într-un minut în cabinetul lui Tolocea.

-Pavelescule ia spune-mi ce funcție avem liberă aici în statul major?

-La cercetare nu avem pe nimeni de când s-a pensionat

Nenceanu, nici șef, nici ajutor. Ajutor nu aveam de mult.

-Măi, Pavelescule, deci, noi la compartimentul cercetare nu avem nici un ofițer?

-Da.

-De cât timp?

-De două luni de când s-a pensionat Nenceanu, dar ajutor nu avem de un an.

-Bun. Uite, faci propunere al București să-l numim pe Burlacu acolo.

-Nu putem să-l numim șef că nu are studii superioare, dar îl numim ajutor și ține loc și de șef.

-Da, așa.

-Dar avem o problemă...

-Care?

-Trebuie să-i cerem acordul tovarășului colonel Turbatu.

-Uite, Pavelescule, de data asta nu-i ceri nici un acord. Faci propunerea, o semnăm doar noi amândoi, iar la București vorbesc eu cu Spinescu (era șeful de la personal la nivel național). Așa am ajuns în statul major al marii unități, scăpând pentru totdeauna de funcția pe linie de partid. Schimbarea a fost de bun augur pentru că intenționez să mă pregătesc pentru susținerea examenului de admitere la Academia militară, facultatea de arme întrunite. Trebuia să-i calc pe urme soției, Maria în acel an susținuse examen la Facultatea de biologie și a intrat prima pe listă. Așa că mi-am întocmit dosarul și i-am dat drumul pe circuit. Parcursul unui dosar până avea să scrie cineva pe el „liber la admitere” era foarte complicat. Dosarul se compunea din mai multe piese: caracterizări din partea unor șefi și colegi, note de relații de la vecinii din bloc, note de relații despre rudele de gradul unu din localitatea în care ai văzut lumina zilei în care locuiau aceste rude, rapoarte finale cu propuneri semnate de șefii din marea unitate, inclusiv de la Turbatu și ceea ce era mai important, acceptul organelor de contrainformații, acestea semnau documentele finale cu expresia „de acord” sau „nu se aprobă” fără explicații. În această ultimă variantă dosarul nu mai pleca la București la comandamentul central și se clasa, iar ofițerul în cauză rămânea pe post de „moș Teacă”, adică nu mai aveam nicio posibilitate de promovare. Examenul de admitere la Academia militară era primăvara, dar dosarele trebuiau să ajungă la București pentru acordul final prin februarie sau martie cel târziu. Trecuse luna ianuarie și eu nu mai primeam nici un rezultat la dosarul meu, până într-o dimineață când mă trezesc în birou cu maiorul Pavelescu de la personal. Intră, mă privește de parcă eram o minune a naturii și...

-Burlacu îți dau o veste proastă, organul de contrainformații nu și-a dat acordul pe dosarul tău, iar Turbatu mi-a spus să nu-ți transmit acest lucru.

Pe moment am simțit un gol în

stomac și cum o stare de rău îmi inundă tot corpul, cred că mă schimbasesm și la față.

-Cum adică? Eu mă pregătesc pentru examenul de admitere, iar el nici măcar să nu-mi spună?

-Ei, pentru că eu știu cum și cât de pregătești m-am hotărât să-ți spun.

-De ce nu și-a dat acordul CI-ul?

-Că ai o rudă de gradul doi condamnată?

-Da. Am un frate de-al mamei, dar lucrul acesta l-am spus de când am mers în școala militară, chiar la centrul militar județean la comisia de recrutare și mi s-a spus că nu va fi nici o problemă, că nu e rudă de gradul unu.

-Da. Și iată acum rezultatul, a spus Pavelescu.

-Ce pot să fac? Cine poate să-mi dea dezlegare la problema aceasta?

-Numai ministrul și nu oricine de aici, ministrul în persoană. Așa că n-am mai stat pe gânduri și cu ajutorul lui, fără să știe Turbatu (toate solicitările de acest fel treceau pe la el pentru aviz în calitate de secretar al consiliului politic), am întocmit cerere de audiență la ministru. Aproape o lună am așteptat să fiu chemat la București la minister pentru a intra în audiență la ministru. Înștiințarea am primit-o telefonic cu o zi înainte. Dacă aș fi locuit în Maramureș sau la Satu Mare nici nu aș fi avut timp să ajung. Așa că am mers la Tolocea să-i raportez și să-i spun că trebuie să plec la București. Pe el îl informasem de situația mea. M-a privit cu atenție de parcă atunci mă vedea prima dată, mi-

a întins mâna și mi-a urât succes. Am plecat mai încrezător. M-am cazat la un hotel în București în seara aceea încărcat de emoție și de o așteptare care parcă îmi concentrase toată viața în momentele pe care le trăiam în acel moment. Dimineața m-am prezentat la locul indicat la sediul ministerului. Erau mai multe persoane planificate pentru audiență în aceea zi, vreo opt. Era întocmită o listă, eu eram al șaselea pe acea listă, iar înaintea mea era o îndrăgită cântăreață de muzică populară ale acelor vremuri. Persoana care nea anunțat ordinea în care urma să intrăm în audiență ne-a mai dat o veste, anume că nu ministrul va ține audiențele, ci secretarul consiliului politic superior, nimeni altul decât fratele șefului statului, general maior. Audiențele au început cu o jumătate de oră întârziere față de ora anunțată. Primii patru au ieșit după aproape o oră, a urmat cântăreața de muzică populară. Am așteptat-o cu emoție să iasă pentru că după ea, urmam eu. Audiența ei a durat un sfert de oră. A ieși radioasă, plină de zâmbet de parcă ar fi câștigat un premiu. Ne-a întins mâna la toți cei care mai așteptam în sală, adică la trei persoane și s-a topit. Mi-am auzit numele. Am intrat. Generalul maior, secretarul consiliului politic superior era așezat la o masă de consiliu cu mai multe scaune dispuse de o parte și de alta. Am salutat militărește. Generalul s-a ridicat de la acea masă, în sală mai era încă o persoană, probabil de la direcția personal, un colonel, s-a ridicat și el, a venit spre mine, gest care m-a impresionat. Era mai mic decât mine cu un cap. Mi-a întins mâna apoi mi-a indicat să iau loc la masă în fața sa. Colonelul i-a pus în față o fișă care relata probabil cazul meu.

-Tovarășe locotenent major, spune, te rog, care este cererea dumatăle? Avea un glas ce semăna uimitor cu al fratelui, șef de stat. Dacă nu l-aș fi avut în fața mea, aș fi crezut chiar că vorbesc cu șeful statului și nu cu fratele lui. Am relatat situația mea concentrată în două fraze, apoi așteptam ca el să îmi pună întrebări.

-Și ce facultate ai vrea să urmezi la Academia militară? A fost următoarea întrebare.

-Facultatea de arme întrunite tovarășe general maior! am răspuns sigur pe mine.

-Cred că este o hotărâre înțeleaptă pentru că dacă ai fi dorit la facultatea

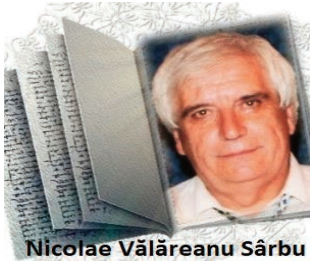
politică, dosarul dumatăle mai avea un hop de trecut, secția militară a comitetului central al partidului. Da, am reținut, a spus generalul, ești liber, vei primi răspunsul la unitate. Am salutat și am plecat. Nu promisem un răspuns tranșant, dar generalul indirect îmi dăduse de înțeles că acesta va fi pozitiv. Așa a și fost. L-am primit însă după o lună, așa că nu m-am putut înscrie la examenul de admitere din acel an, ci la cel din anul următor.

Capitolul V: „Viața militară la alt nivel”

Examenul la Academia militară a fost mult mai dificil decât cel pentru școala militară. Se compunea din trei probe, una de teorie militară, o alta de socialism științific, și o probă practică, adică o aplicație tactică. Deși fusesem propagandist la învățământul social-politic și credeam că stăpânesc materia la socialism științific am luat cea mai mică notă, cu alte cuvinte mi-a stricat media, noroc că m-am salvat cu aplicația tactică unde m-am apropiat de nota maximă. După admiterea la Academie a urmat o perioadă de relaxare întrucât la locul de muncă eram considerat ca și plecat, în luna septembrie urma să mă prezint la studii și să închei conturile cu unitatea, de aceea am cam fost dat uitării de șefi și ca să mă facă util am fost introdus în serviciu la dispeceratul marii unității, adică să lucrez în ture, înlocuiam un coleg care se îmbolnăvisese. Odată cu plecarea la Academia Militară urmă să-mi reîntregesc familia în sensul că aveam să locuiesc împreună cu soția care era în ultimul an de facultate. Dar totuși era cineva care suferea după noi amândoi, anume fetița noastră care rămăsese să fie crescută de bunica ei dinspre mamă. O vizitam însă foarte des fiindcă bunica ei locuia la două ore de mers cu mașina de la București. Cei doi ani de studii din Academia militară au fost ani de acumulări din toate punctele de vedere, inclusiv în plan familial pentru că amândoi ne-am dat seama cât este de importantă familia pentru echilibrul nostru social și pentru... devenire. Maria a terminat facultatea ca șefă de promoție și a avut posibilitatea să aleagă un post, în județul în care aveam locuință, adică acolo unde speram că voi ajunge și eu peste un an când urma să termin Academia militară. Numai că în

anul doi cu vreo două luni înainte de a intra în examenul de licență, adică cel final, toți studenții din anul doi am fost adunați într-o după amiază în aula Academiei pentru comunicări de ordine. Și nu mică ne-a fost mirarea când acele comunicări de ordine erau de fapt o întâlnire cu ministrul apărării care voia să ne vorbească de viitor. Vorbele lui de atunci cred că nu le-a uitat niciunul dintre cei prezenți în aula Academiei pentru că au avut darul de a ne revolta interior, de a stârni o ură imensă pentru sistem. Și iată de ce: tovarășul ministru care ne vorbea ca unor soldați, nu ca unor ofițeri cu vechime în armată între șapte și zece ani, unii chiar cu mai mulți, ne-a spus că: „să nu vă așteptați să ajungeți în garnizoanele de unde ați plecat, pentru că garnizoana voastră e... România”. Cu alte cuvinte el nu ține cont de casă, de familie, de statornicie, de faptul că nu poți muncii cu bune rezultate decât acolo unde ai rădăcini. Viața a făcut dreptate însă, acest om exact peste un an și jumătate a sfârșit cu un glonț în piept la evenimentele din decembrie. Prin repartitie am ajuns acolo de unde am plecat, adică tot la malul mării, alături de familie. Am fost repartizat la una din unitățile subordonate marii unității în comandamentul căreia activasem șapte ani să mă ocup de pregătirea de luptă. Pentru a ajunge aici însă făcusem un pact cu... diavolul. În ce sens? Pentru că mă speriaseră groaznic vorbele ministrului că nu voi ajunge în garnizoana de unde plecasem, am mers să port o discuție cu secretarul consiliului politic de la comandamentul de armă înainte de repartitie. În acest post nu mai era personajul Lincan, adică cel care îi spusese colonelului Turbatu, șeful meu de pe vremea când eram instructor cu munca etc, că sunt ”prea bătrân”, ci un individ blajin cu altă viziune. Dacă ar fi fost Lincan încă în acea poziție nu mergeam să discut cu el nici dacă mă trimetea la o mie de kilometri de garnizoana din care plecasem. Și noului secretar al consiliului politic al comandamentului de armă, colonelului blajin i-am cerut să mă ajute să ajung în garnizoana din care plecasem, acolo unde am casă, masă, iar soția are loc de muncă. M-a ascultat, m-a privit de parcă se străduia să mă descoase cu privirea pe la toate încheieturile.

Va urma

Poezii dedicate lui Brâncuși

Poarta sărutului

Abur la poarta unui sărut
unde bat să deschidă,
mirosul fierbinte al pâinii rupte
ce urcă o rugă spre inimi,
magica poartă
în fața luminii cosmice.
Aștept cu palmele lipite
dulcele ei surâs,
tăcerea care o alungă
cu ochii minții.
În piatră se coace infuzia
pe care buzele mele o simt
dragoste devenind.

Brâncușiană

Bat clopotele-n dungă prin orașe,
Turnurile se-nclină spre apus,
Sub salba rugăciunilor golașe
Sufletul rămâne-n piatră un' l-ai pus.

Masa plină de tăceri de-atunci
Pe mal de apă a rămas stingheră,
Păsări măiestre o să vină-n lunci,
Să le așezi în ochi câte o himeră.

Cioplite fin să le dai zborul
Și oul să rămână sus pe masă,
De sete îți va fi de infinit, izvorul
Să vină șipotind pân' lângă casă.

Și pe alei cu scaune rânduie
Să-și treacă oamenii sărutul,
Pe sub poartă, nimeni să nu uite
Că nu împărătește el pământul.

oul

aș sparge cu un sunet clipa
până când s-ar opri timpul
l-aș închide într-o sferă
ca pe un ou de lumină

dar m-am trezit cu o pasăre
cu aripile întinse mi-a spus
pune oul la clocit în cuibarul
din ovalul lunii pline

clipele se vor opri-n secunde
ca o noapte în prima zi de întineric
și totuși timpul trebuie pornit
în ceasul dintre viață și moarte
în care curg apele

niciodată nu vor umple marea
cum mișcarea nu va opri sunetul

Topit în absolut

Săpat în piatră, sărutul
pare un râu între buze
care împarte în emisfere rotundul,
urcat pe stâlpii porții
abia înfloriți.

din adâncul fântânii,
între două mâini-ciutură,
toarnă-n ulcioare sunete
din simfonii fără cuvinte.

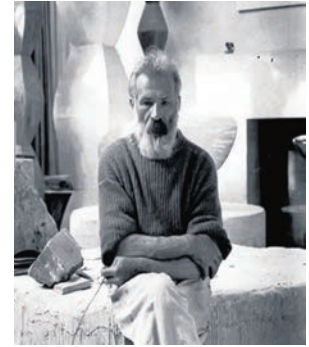
Sufletul, pironit de întrebări,
topit în absolut,
crucifică dangătul marelui clopot,
și caută misterul
risipit din turlă.

Cerul de plumb se sparge
de țipetele morții.

După echinocliul de primăvară
învie în trup mirajul;
oamenii se miră,
cad în genunchi,
și sorb cu inima seva învierii
flămânzi în har.

Brâncuși

E o masă a tăcerii la care stă
Gânditorul de la Hamangia.
Brâncuși obosit după călătoria prin
lume,
se așază și el la masa rotundă din
lemn
și gustă roadele pământului original.
Suferința din gând își vede simbolurile

cum se nasc din lucruri simple.
Ideile se cioplesc în masa tăcerii,
pleacă fecund spre poarta sărutului și
coloana fără sfârșit
după ce a inițiat himere, vrăjitoare,
domnișoare, prințese...
și zborul unor păsări văzute la Hobița
chiar pești ori țestoase zburătoare.
Urmașii un timp n-au priceput nimic
considerându-l un copil plecat!
Sculptorul este prezent în piatră,
metalul și lemnul lumii
mai mult decât în conștiința noastră
de neînsemnați muritori.

Cumințenia pământului

Cumințenia pământului
privește în gol orizontul din interior,
lumea-i haotică pierdută în dulcele
plin
al neștiinței de sine în care odihnește.

Dezbrăcată de orice orgolii,
cu genunchii și brațele strânse,
pare o stranie făptură
care se apără
de curiozitatea oamenilor
ca marea de furtuni.

Nenorocirile cad în genunchi,
singure bat clopotele
în turnuri ale tăcerii.
Nimeni nu se miră
doar se întreabă,
ce trebuie să se întâmple?

Moartea strânge pe umerii ei
adâncul pământului mamă
ca o balanță a egalității
ce măsoară inegal timpul
pentru cei care pleacă.

O VIOARĂ ÎN SIMFONIA INIMILOR

Mihai BATOG-BUJENIȚĂ

Elegantă și generoasă, buna mea prietenă, scriitoarea Hedi

Simon mi-a făcut și anul acesta un cadou de neprețuit: cel mai recent volum al său, romanul *Vioara întâi* (ed. Hasefer 2019). Această nouă carte este, precum multe din cele scrise de doamna Hedi Simon una din acelea care se lecturează cam cu sufletul la gură, cu regretul că parcă le-ai parcurs prea repede, dar și cu dorința de a mai relua lectura, sau măcar acele pasaje care au o uimitoare forță de a reda sentimente și trăiri într-un fel co-mune, dar de fiecare dată unice într-o viață.

Scrierea începe cu o minunată descriere a iernii unui mare oraș din estul Rusiei, unul dintre acelea unde iarna este anotimpul predominant, dar care acum strălucește nu numai datorită acelor de gheață din atmosferă ci, mult mai mult, datorită unei iubiri dintre doi tineri, niște tineri așa cum toți ne-am dori să fie copiii noștri. Frumoși, inteligenți, harnici și talentați, cu suflete curate și idealuri nobile așa cum numai la tinerețe poți să ai.

Evident, această iubire va fi temeiul unei căsnicii care debutează cu o nuntă în care gerul și berian este învins de căldura sufletelor care participă la eveniment: colegi, prieteni și coreligionari conduși de un rabin care pare a-și fi luat rolul de părinte, deoarece cei doi tineri sunt singuri pe as-prul drum al vieții din motive pe care autoarea ni le va desluși pe parcurs. Viața își derulează mersul ei, se nasc și doi băieți, apar probleme cu serviciul, dar dincolo de toate încercările prin care trece familia, unele absolut firești, dăinuie umbra unor întâmplări de demult, o umbră cu misterul, dar și cu traumele ei.

Romanul acesta atipic este detectivistic, dar fără detectivi, psihologic însă fără psihiatri sau psihologi, un roman misterios cam în toată structura sa și desigur un roman de iubire din care însă nu lipsesc protagoniștii. Vom afla despre o femeie care a făcut tot ce a crezut că se poate face pentru a reuși în viață, o viață pornită sub cele mai nefaste auspicii, dar care ne va face să aflăm și prețul cumplit ce a fost plătit pentru compromisurile care, într-o vreme, au părut rezonabile.

Absolut fascinantă, povestea unui fel de înger, o altă femeie de o desăvârșită discreție, Ania, cea care intervine din când în când în acțiune, doar pentru a ne arăta că există și veghetori al căror rol poate nu-l înțelegem niciodată pe deplin. Sau oameni de o emoționantă dăruire precum doctorul chirurg Vladimir Kogan, o apariție episodică, omul ce pare a fi avut îndatorirea mesianică de a salva viața eroinei principale și apoi să se retragă și el la îngerii dintre care plecase cu ani în urmă.

Și cred că este foarte important să nu ne lăsăm induși în eroare de construcțiile romanești moderne unde urmărirea jocului personajelor principale rezolvă întreaga intrigă pentru că Hedi Simon este o scriitoare cu mare experiență și știe să dea importanță celor așa-zis secundare, ele fiind de fapt, metaforic vorbind, nisipul care înseamnă plajă. Un astfel de personaj, ușor de ignorat, dar încă-lificabil din punct de vedere al lectorului, este o vioară. Un „personaj” esențial care coagulează în jurul său destinele unor generații.

În mod normal evenimentele desfășurate pe parcursul vremii și al vremurilor în jurul acestei familii rămasă unită numai prin iubire, chiar și atunci când răul în formele sale acela mai distructive pare a fi triumfător, este un fel de basm. Și totuși atât de posibil în realitate încât uneori, pe timpul lecturii, avem tentația de a ne opri respirația din dorința de a nu tulbura mersul lucrurilor...

Grelele încercări prin care trece această admirabilă familie, ajutată totuși de prieteni cu inimi calde, vor fi recompensate atunci când se vor reuni în țara unde vor sosi și care le va oferi nu numai libertatea fizică ci și, mult mai important, libertatea spirituală. Iar recompensele pentru suferințele lor vor apărea în cele mai surprinzătoare feluri. Pentru că, nu-i așa, cine poate da o definiție a fericirii, a împlinirii sau a liniștii sufletești? Poate doar vioara care, martor tăcut, dar atât de grăitor, va fi și ea prezentă la actul final atunci când tumultul vieții își găsește liniștea în marele vad al celor adunați sub semnul iubirii.

Sper să nu fi povestit mai mult decât mi-am dorit acest fascinant roman, fiindcă numai lectu-ra sa completă și directă îi poate dezvălui farmecul său profund, iar la sfârșit orice cititor să poată înțelege cum această ispititoare lectură îi va da mult de gândit la misterele unei vieți, oricât de obișnuită ar părea ea. Sau poate să aștepte ca Hedi Simon să editeze o altă carte la fel de frumoasă.

Eu unul, am toată încrederea!

POEZIA CĂRNII ȘI A PIETREI

Theodor CODREANU

Theodor CODREANU

România produce atâția scriitori pe metru pătrat, încât, în ultimii treizeci de ani de „libertate”, ai impresia că tot ceea ce nu s-a reușit în economie, în politică, în justiție, în promovarea și susținerea capitalului autohton etc., își ia revanșa, cu asupra de măsură, în spațiul literaturii. În asemenea situație, spiritul critic, care altădată funcționa în condiții firești, se vede sufocat de abundența autorilor și cărților, fiind condamnat la o selecție aleatorie, conjuncturală. Analfabeții funcționali fabricați de școala românească actuală au puternice reverberații și printre făcătorii de literatură. Membrii comisiilor care validează dosarele de primire în Uniunea Scriitorilor ar trebui să pornească de la alfabet, să constate, mai întâi, dacă aspiranții către „nemurire” știu românește, adică dacă stăpânesc unealta profesiei. Într-o experiență de decenii, am putut constata că regula este aceea a necunoașterii tainelor limbii române de către cei care bat la porțile breslei, mulți fiind „validați” fraudulos, după insistente asalturi corupătoare. Dimpotrivă, se-ntâmplă că scriitori autentici, care n-au vocația „retorică” de captatio benevolentiae, ca să mă exprim eufemistic, au întâmpinat mari greutăți în fața acelor porți panteonice. Cunoscut destule cazuri. Alții, văzând cum stă treaba, au trecut nepăsători

pe lângă USR, fiindu-le suficientă conștiința propriului talent, fenomen sesizat cu limpezime de către I.L. Caragiale (pe când nu exista această instituție), într-un eseu genial, intitulat Câteva păreri: „E ciudat. Omului înzestrat cu adevărat talent îi este absolut indiferentă judecata altuia despre operele sale; el are atâta încredere în puterea lui de expresie, încât, și când se aude lăudat și când se aude criticat, în fața și a aplauzelor, și a bârfirilor, și a indiferenței, el își râde în barbă, sigur fiind că foarte rar îl poate pricepe cineva mai bine și-l poate apreția mai exact decât se pricepe și se aprețiază el însuși. Din această siguranță, rezultă nealterarea personalității adevăratului artist, cu toate stăruitoarele păreri multiple și varii ale criticii și ale amatorilor; din această neclintită încredere în sine, rezultă neîncovoierea lui la vreuna din mode, particularitatea susținută a stilului, disprețul pentru gustul contemporanilor și prin urmare o manieră simpatcă acestora – manieră care i-ar garanta un succes facil – și disprețul pentru orice imitație a vreunui model anterior sau contemporan” (I.L. Caragiale, Opere alese, prefață și antologie, Marin Preda, București, Editura Cartea Românească, 1972, p. 658). Cu siguranță, Caragiale avea în față exemplul Eminescu.

Există însă și categoria celor mulți, la care narcisismul produce o falsă încredere în propriul „geniu”, dar incapabil să creeze un stil, afundându-se în ceea ce Caragiale numește manieră. Aceștia se cunosc, spune autorul Scrisorii pierdute, prin insistența fanatică de a fi recunoscuți, lăudați, sau măcar „înjurați”, numai să fie luați în seamă! Asupra unui caz, i-aș

spune intermediar, voi încerca să zăbovesc în notele următoare. Cu multe luni în urmă, o doamnă mi-a trimis două cărți: Undelemnul norocului (Botoșani, Editura Axa, 2012) și Setea de piatră (Drobeta-Turnu Severin, 2017). Autoarea se numește Luminița Cojoacă (n. 28 septembrie 1972, Turnu Severin). Cum, de regulă, nu fac cronică literară curentă, am crezut că autoarea se va mulțumi cu o apreciere pasageră asupra textelor sale. În realitate, timp de câteva luni, m-a asaltat cu rugămintea să scriu ceva în presă, probabil și în intenția de a-și depune dosar de intrare în Uniunea Scriitorilor. Cum timpul îmi este pe sponci, cum ar spune Ion Creangă, cum cărțile primite, în cel mai fericit caz, trebuie să aștepte 1-2 ani până le vine rândul, n-am putut onora insistențele poetei. Ba, în cele din urmă, cele două plachete s-au pierdut prin labirintul bibliotecii, încât, neputând refuza o doamnă, i-am cerut să-mi retrimită cartea care i se pare mai bună, însoțită de un CV. Zis și făcut. Cum autoarea nu scrie la calculator, mi-a trimis ceva în manuscris, redactat îngrozitor, aproape ilizibil, din care, totuși, rezultă că are o pregătire filologică: Școala Superioară de Jurnalistică, București (1991-1996). A început să scrie poezie încă din gimnaziu, a practicat gazetăria, a publicat în diverse reviste, unele prestigioase, i s-a recunoscut talentul prin diverse premii.

Amintitul Caragiale ne învață că talentul se recunoaște prin puterea inexplicabilă a scriitorului de a fi expresiv, probă care-l diferențiază de manieră, de tentația de a mima scriituri ale modelelor dintr-o anume vreme, în scopul de a accede la succes imediat. După o relatare a lui Eugen

Simion, în vremea studenției Nichita Stănescu a ținut calea lui Ion Barbu, pe care-l admira enorm, spre a-i citi câteva poeme ale sale și să audă un verdict. Strădania nu i-a fost în zadar, reușind să-l abordeze pe cel care abandonase poezia, consacându-se exclusiv matematicii. Dan Barbilian l-a ascultat cu atenție și a decis intempestiv: N-au sigliu! Asta l-a și determinat pe Nichita Stănescu să nu se grăbească cu debutul (cu atât mai mult, cu cât în vogă era un tânăr poet cu sigiliu, pe numele lui, Nicolae Labiș), pe când el, Nichita, nu ieșise încă din manieră.

Așa stând lucrurile, am încercat să depistez dacă în poeziile Luminiței Cojoacă, autoare a două cărți, se află speranțe de ridicare a cuvintelor limbii române la nivelul stilului. Textele autoarei sunt pândite, adesea, de stângăcii care izvorăsc din dorința de a dovedi că poate fi stăpână peste hamurile strunitoare de cuvinte, uitând de drama uriașă a lui Eminescu, aflat în căutarea cuvântului ce exprimă adevărul. Paradoxal, prizonierul manierei face tot posibilul să pară maestru, să ateste celorlalți că e suveran pe scriitură. Într-o primă fază, Luminița Cojoacă ratează până și maniera, căzând în stângăcii oscilante între prozodia tradițională și libertățile combinatorii moderniste sau postmoderniste: „Mi-este dor de întuneric/ Negură dinspre cuvânt/ Căinii latră arătării/ Flăcări sting în jurământ” (Rugă pentru iarnă). Sau: „Secera crește în vânt/ lapte peste jurământ/ foc uscat fără noroc/ pașii umbrei peste tot” (Poem în sânge). Iată și Lecția din urmă, în verslibrism, pe care o reproduc integral: „Sfinții sunt sensibili/ nu tușesc/ se leapădă de cuvinte/ urlă flăcări/ să crească uimire/ peste maeștri”.

Poeta încearcă impunerea unor forme neuzitate în limbajul obișnuit, ceea ce ar putea fi o tresărire stilistică, în maniera necuvintelor: să înflorească: „Dorul cărnii de noroc/ Întrece uitările/ Să înflorească din soroc/ Lespedea mirările” (Setea de sânge). Mai fericită e forma în versuri

de felul: „Înfloare-mă ciutură/ Poarta când mă scutură/ Să s-aprindă ochi duios/ Ceasul candeliei în os” (Scrisoarea îngerului din om). Distorsiunea devine frecventă și în alte poeme. Tot frecvent, ursit/ursită devin ursat/ursată: „Moarte patimă ursată/ Cată îngerul mă cată” (Haitele). Nefericită, în schimb, mi se pare forma de plural cărnii, în loc de cărnuri, cu atât mai mult, cu cât substantivul carne, generic, e defectiv de număr (Rugă pentru iarnă).

Maniera în care reușește cel mai bine autoarea este aceea a tiparului prozodic și de versificație folclorică. Mai mult, când părăsește neconvingătoarea „alchimie” cu visuri cvasiurmuziene și cvasiermetice, are șansa de a deveni coerentă și de a da consistență unei stări poetice: „Apă lacrimă curată/ Arde fiara blestemată/ Noaptea fără de mândrie/ Dă-o căinilor pustie” (Haitele). Și mai convingătoare: „Coboară moarte coboară/ Patima din stânca rară/ Piatra de sub temelii/ Negura de sub pustii/ Până jos la Dumnezeu/ În păcatul cel mai greu” etc. (Umbra vinului). La antipodi, dar cu rezultate poate și mai firești, sunt poemele în proză, cele mai apropiate de depășirea manierei: Stoluri de îngeri, Dragă Moș Crăciun, Lumină în amurg.

O bună stăpânire figurilor poetice de către autoare e cea privitoare la metaforă, îndeobște două la număr (carne și piatră) care dau și structura volumului comentat. Prima parte e dominată de metafora cărnii, cu acoperire în întreaga carte, a doua este cea a pietrei, care asigură, prin textură și contiguitate, trecerea la al doilea volum al autoarei, Setea de piatră. Acesta din urmă continuă o tradiție în lirica românească, de la basarabeanul Anatol Codru până la Cezar Ivănescu și George Vulturescu. Cât privește metafora cărnii, prin frecvență, constituie o marcă, în anticamera stilului, în spațiul poetic al doamnei Luminița Cojoacă, sugerată, probabil, de celebra poemă a lui Nicolae Labiș, Moarte caprioarei. Chiar dacă nu se susține poetic peste

tot, metafora din textele autoarei se contextualizează credibil, semantic, în combinații de felul: „amintiri de carne rară” (Poem în sânge); „Carnea în iubire ninsă” (Rostul din înger); „carnea fără de păcat” (Urma binelui); „Carnea și cheamă urma din mormânt” (Ora pământului); „Focul cărnii pe la lume” (Haitele); „Carnea lumii adunată/ Într-o floare însemnată” (Căința târzie); „lacrima cărnii” (Ușa); „carnea ninsă cu credință (p. 45)” etc. Finalmente, cele două metafore ating șansa de a se ridica la simbol, relaționându-se reciproc, ca în Rugăciunea pietrei și în alte texte, sugerând trecerea de la carne la păcat la cea îndumnezeită prin imaculata concepțiune, devenind biserica de piatră a Sfinților Apostoli Petru și Pavel: „Înapoia pământului/ se face cuvântul piatră/ să strige de mamă/ să aibă cine să-i răspundă/ nedusă la biserică/ femeia se roagă/ de moarte să i se facă/ copiii mari/ pietrele de la hotar/ să se desfacă în 4/ precum desfăcut e și anotimpul/ iarna când umblă/ zăpezile desculțe/ și Moș Crăciun se face om/ copiii mici se joacă/ masa nu mai rămâne masă/ stă întoarsă să umble/ îngerii jur-împrejur-i/ să se umple de bucăți/ de carne/ din morile care/ trag vecernia la cântar/ masa să o aibă pregătită” (Rugăciunea pietrei).

Dacă va continua să crească spre simbol netrucat, Luminița Cojoacă are deschisă calea spre stil. Stângăciile însele, remarcate la început, probabil au ajutat-o să iasă la liman, în sensul apropierei de imperfecțiunile versului popular, în care Caragiale găsea mai mult stil decât în elocvența grandioasă a romanticilor la modă.

COMPLETĂRI LA „IMPASURILE FENOMENOLOGICE ȘI CONDIȚIA TRANSCENDENTALĂ”

Dragoș NICULESCU

Urmare
din numărul trecut

4. Neființa voinței.

Ajuns în acest punct, Ricoeur se angajează la demersul aplicării fenomenologiei unor noi tematici, cum este cea a voinței. Foarte interesantă este aducerea de către el în discuție a unei neființe a voinței, ba chiar specifică voinței, văzută de el ca “deficiență ontologică proprie voinței”. Trebuie să ne oprim aici și să comentăm, căci ideea este foarte frumoasă. Descoperim că, pentru Ricoeur, abordarea temei voinței din unghi fenomenologic nu reușește să realizeze o trecere definitivă de la o fenomenologie transcendentă la o fenomenologie propriu-zis ontologică. Statutul eminamente existențial al acestei funcții psihice, al acestei forțe lăuntrice dinamizatoare, propulsoare a sufletului și a ființei, deși pare că depășește contururile fenomenal-transcendentale pentru a ocupa spațiile mundane și pasionale ale ontologicului, prin relevarea existenței și a unei forme vide a voinței, viabile, se întoarce în transcendental. Neființa voinței înseamnă o lipsă activă a voinței și nu pasivă. De asemenea, ea nu reprezintă contrapolaritatea voinței, căci aceasta reprezintă caracterul negativ al voinței, o contravoință, o voință nefastă, care s-ar opune pînă la distrucția entității umane, începînd cu personalitatea sa, oricărui imbold, oricărui impuls al voinței creatoare. Existența neființei voinței, prin faptul că semnifică “o deficiență ontologică a

voinței”, iese din domeniul ontologicului, părăsește acest spațiu vital, acțional și pasional, pentru a se retrage în universul Atotputernic și misterios al transcendentului. Apartenența la transcendental a neființei voinței este cea mai bună susținere a tezei naturii transcendente, care îi menține în viață forma vidă, a apartenenței ei la domeniul fenomenologiei transcendente.

5. Eroarea husserliană în aprecierea sensului conștiinței.

Analizînd problemele din Ideen II, într-o notă de subsol în care face referire la tema sensului, Paul Ricoeur are perfectă dreptate să reclame starea de confuzie, semnalată și de E. Fink, în 1933, pe care o lasă cititorului ambiguitatea lui Husserl în tratarea acestui subiect. Husserl susține negru pe alb că a) “orice realitate este sensul conștiinței și că sensul se bazează pe o intuiție”; b) că “sensul dă formă unei materii – hylé – nonintențională”; c) că “sensul vizează, la rîndul său, dincolo de el însuși, un obiect care îi dă acestuia marca «realității» și pe cea a «rațiunii» conștiinței înseși”. Confuzia și cauza ei sînt ușor de decelat și limpezit: dorind să exprime că sensul, declanșat de o intuiție și aplicat unei materii “nonintenționale” este orientat către obiect, că întemeierea acestuia poartă ca o pecete, aprioric, în sine, matricea realității acelui obiect și că purtînd-o, această matrice îi conferă acestuia statut aprioric de realitate, Husserl tranșează reduționist această schemă, identificînd formal sensul conștiinței cu realitatea obiectului, ceea ce este greșit. “Orice realitate este sensul conștiinței” nu numai că este o aserțiune teoretică nevalidă, ci este și cauzatoare de grave confuzii, anulatoare a înțelegerii unor funcții de bază ale conștiinței.

Doctorul Iura Jivago, unul dintre eroii de referință ai literaturii de rezistență

George PETROVAI

Literatura de rezistență reprezintă un capitol distinct, încărcat de tragic umanism, din literatura universală. Ea se constituie într-o formă

specifică nu doar de protest, ci chiar de luptă (uneori cu garda jos) a unora dintre cele mai sensibile și curajoase conștiințe, i-am numit pe scriitori, împotriva dictatorilor și a politicilor lor de intimidare, care cu toatele vizau acele focare de rezistență ce nu admiteau acțiunea neîncetată a mijloacelor de înrobire umană (procesul de mankurtizare de care vorbește Cinghiz Aitmatov în romanul *O zi mai lungă decât veacul*), atât prin restrângerea sau chiar privarea totală de libertățile firești într-o societate normală, cât și prin atrocele mecanisme de nivelare și sterilizare intelectuală.

Firește, dacă nu ținem cont de anumite nuanțe caracteristice locului și timpului, atunci în literatura de rezistență pot fi incluse și opere reprezentative pentru cultura latino-americană, precum: *Recursul la metodă*, *Eu, Supremul* și *Toamna patriarhului*, romane în care autorii lor (Alejo Carpentier, Augusto Roa Bastos, Gabriel Garcia Marquez) denunță cu vehemență dictaturile și pe dictatorii care le-au făurit. Atâta doar că romanele în cauză au fost scrise la câteva zeci de ani de la prăbușirea dictaturilor pe care le vizează, când – poate cu excepția Cubei și a Paraguayului – țările latino-americane înregistrau vizibile progrese în consolidarea democrațiilor.

Dacă la asta mai adăugăm faptul că dictaturile latino-americane, oricât au fost ele de abjecte, nu au atins nicicând cotele monstruosului și inumanului

din atrocele experiment bolșevic, nici în ceea ce privește numărul lichidațiilor chiar din rândul colaboratorilor apropiați ai dictatorului suprem (milioane de morți numai în perioada de epurare stalinistă), nici în ceea ce privește avântul delațiunii, ori bestialitatea și satanica inventivitate de care dădeau dovadă torționarii la torturarea victimelor lor (sinistrul proces de reeducare demarat în închisoarea din Pitești), atunci vedem că nuanțele de care vorbeam mai sus au forța esențialului și că, în aceste condiții, literatura clasică de rezistență trebuie identificată, cu inerentele diferențe date de culoarea națională, în sfera de influență stalinistă.

Iar nucleul acestei literaturii se plasează chiar în Rusia, adică în patria bolșevismului. Din următoarele două motive:

a) Scriitori ca Vasili Grossman, Aleksandr Soljenițin, Iuri Dombrovski sau Boris Pasternak au avut curajul să scoată secul războiului nu doar împotriva unui fioros și neiertător tiran – Stalin, ci chiar și împotriva ideologiei pe care el o întruchipa, ceea ce reprezenta o abatere de neiertat până și în ochii lui Hrușciov, cel care al Congresul al XX-lea a condamnat cultul personalității lui Stalin doar din grija de-a feri sistemul sovietic, în general pe cel marxisto-leninist, de asemenea periculoase derapaje;

b) Toți scriitorii enumerați mai sus au avut de suferit de pe urma regimului, fie că acesta a fost integral stalinist, fie că a cunoscut un oarecare dezgheț în timpul lui Hrușciov, fie că în perioada brejnevistă are loc un proces de restalinizare. Astfel, în urma unei descinderi la locuința lui Grossman, acestuia i-au fost confiscate toate manuscrisele, până și indigourile; Boris Pasternak a fost exclus din Uniunea Scriitorilor, iar în anul 1958, an în care i se decernează Premiul Nobel pentru Literatură, el este constrâns de autorități să renunțe la trofeul literar; Aleksandr Soljenițin, deși ofițer combatant în cel de-al doilea război mondial, este arestat și trimis în lagăr, locul de inspirație pentru formidabilul său *Arhipelag Gulag*; cât îl privește pe Iuri Dombrovski, el a fost exilat îndată după absolvirea Cursurilor superioare pentru literatură (perioada 1932-1935), apoi între anii 1939-1943 a fost deportat în ținutul Kolîma și din nou deportat timp de șase ani (1949-1955), dar de data asta în regiunea Irkutsk.

*

Să fie, într-adevăr, Iura Jivago unul dintre eroii de referință ai literaturii de rezistență? Se pare că da, având în vedere faptul că romanul lui Boris Pasternak, aidoma altor cărți din această categorie (de pildă Maestrul și Margareta, faimosul roman al lui Mihail Bulgakov), pornise dinspre Occident, unde se bucurase de multă apreciere, înainte de-a stârni o atare vâlvă în presa și critica sovietică a vremii, încât – după cum deja am precizat – autorul este pur și simplu pus la zid: mai întâi este exclus din Uniunea Scriitorilor, apoi autoritățile îi impun să notifice că de “bună voie” el renunță la Premiul Nobel.

Dar tocmai prigoana sistematică la care este supus, contribuie din plin la sporirea faimei lui Boris Pasternak și a romanului său, îndeosebi după apariția filmului care, inspirat de carte, de îndată face înconjurul lumii.

Foarte complex, romanul Doctor Jivago este alcătuit din două părți: prima parte cuprinde proză clasică și se pare că în ea se regăsește romanul propriu-zis, pe când a doua parte, concepută ca proză lirică, poate fi intitulată Poemele lui Jivago. Că doar Boris Pasternak a fost în primul rând poet, mai exact poet de orientare futuristă, și abia pe urmă romancier...

Altfel spus, prima parte este mai scurtă dar mai stufoasă, căci ea narează nu doar întâmplări din viața lui Iura (de la vârsta de 10 ani, vârstă la care-i moare mama, și până la reformarea lui ca invalid, după aproape trei ani de război), ci și tablouri semnificative din agitatele evenimente politice care au precedat, ba chiar au favorizat declanșarea primului război mondial și apoi a revoluției bolșevice (revoluția din anul 1905, greve, demonstrații, lupte de stradă), precum și diverse întâmplări din viețile altor personaje, îndeosebi din viața Larei, cea care după căsătoria cu imprezibilul Pașa Antipov și stabilirea lor la Iuriatin, își încrucișează destinul cu cel al doctorului Jivago, după ce acesta la rândul lui pleacă cu familia din Moscova în Urali, mai exact la o fostă moșie a bunicului soției sale Tonia, moșie situată în apropiere de Iuriatin.

Două cauze, una mai înfricoșătoare și mai presantă ca cealaltă, își dau concursul la părăsirea Moscovei de către Iura, soția lui Tonia, fiul Sașa și socrul Aleksandr Aleksandrovici:

a) Prima o reprezenta întunericul, foamea și frigul, întrucât – precizează Pasternak – “Pentru cei mai mulți dintre oameni măncarea consta din mei fierți și ciorbă din capete de hering, urmată de restul de hering ca felul doi; mai era și o zeamă din grăunțe întregi de grâu sau secară fierte”.

b) Cea de-a doua cauză, chiar mai primejdioasă și mai de neocolit ca prima, era întruchipată de comisari, “oameni în scurte de piele neagră, cu puteri nelimitate și o voință de fier, înarmați cu mijloace de intimidare și cu revolve, care se bărbiereau puțin și dormeau și mai puțin”.

Cu toate că mai întinsă, cea de-a doua parte a romanului se vădește a fi mult mai încheată ca prima, ceea ce – evident – reprezintă un apreciabil spor de natură compozițională. De data asta – din proprie inițiativă, ori poate că bine sfătuit – Pasternak renunță la numeroasele acolade și interpolări specifice primei părți, ceea ce pe ansamblu îi conferă acesteia un caracter aproape compozit, și-și concentrează atenția pe intersectarea și apoi pe împletirea destinelor celor doi eroi – Iura și Lara, până când ei ajung să vibreze la unison, într-o dragoste – ne spune îndurerata Lara în fața cadavrului doctorului – “cu nimic comparabilă pe lume”, căci, ne înștiințează autorul în continuare, ei “s-au iubit pentru că totul în jurul lor dorea aceasta, copacii și norii de pe cer, de deasupra capetelor lor și pământul de sub picioarele lor”.

Cu toate că n-a încetat să-și iubească soția, Iura avea stringentă nevoie de dragostea mistuitoare și totuși mângâietoare a Larei, deoarece numai prin ea avea să dobândească acea stare de extaz liric, din care vor rezulta “elegiile lui despre Lara”.

Îndeosebi după fuga de la partizani, unde fusese ținut captiv timp de aproape doi ani (partizanii duceau mare lipsă de medici), și îndeosebi după ce află din scrisoarea Toniei că toți ai lui (între timp i se mai născuse o fetiță) urmează să fie expulzați din țară cu destinația Paris, ceea ce însemna că n-aveau să se mai revadă vreodată, Iura avea mare nevoie de dragostea Larei: era hrana lui spirituală, era suportul lui în viața tot mai nesigură, era însăși rațiunea lui de a fi.

Mai ales în acele zile când, așa cum cu îndreptățire afirmă Lara, “aerul devine din ce în ce mai irespirabil”, întrucât – punctează autorul cu justificată oroare – “Zilele acelea confirmau vechea zicală –

omul este lup pentru om. Călătorul făcea cale întoarsă pe drum la vederea altui călător, străinul care întâlnea alt străin îl omora de frica de-a nu fi el omorât. Au existat și cazuri izolate de canibalism. Legile civilizației umane fuseseră abrogate. Legile de care asculta omul acum erau legile junglei; visurile pe care le visau erau visurile preistorice ale omului cavernelor”.

E drept că amândoi se simțeau amenințați în acele zile de cumplită nesiguranță. Dar dacă Iura se făcea vinovat doar de ascendența sa neproletară – era fiul unui milionar destrăbălat și ținut, care își încheie viața aruncându-se din tren, în schimb Lara era mult mai expusă la represalii, cu toate eforturile depuse pe direcția reeducării politice, întrucât se știa că era soția acelui orgolios Pașa Antipov, nemembru de partid și totuși, ajuns atât de sus în ierarhia armatei roșii, încât devenise extrem de incomod, în consecință obligat să fugă și să se ascundă pentru a scăpa cu viață. Are noroc de câteva ori, când – așa cum îi povestește el lui Iura – era cât pe-acți să fie prins, dar după plecarea Larei spre Extremul Orient, pesemne considerând că viața sa este inutilă, el se sinucide prin împușcare chiar în fața casei unde locuiseră câțiva timp eroii noștri îndrăgostiți.

Ei bine, în timp ce Lara și Iura treceau în revistă foarte redusele șanse de salvare, își face apariția avocatul Komarovski, un ins abil și fără scupule, care înrăurise într-un fel sau altul destinele ambilor: fusese primul amant al Larei și, în calitate de avocat al familiei Jivago, el își avea partea lui de vină la îmbolnăvirea și mai la urmă la sinuciderea milionarului dezechilibrat.

Komarovski le explică că situația este deosebit de alarmantă, dar că el – în calitate de membru al unui guvern pentru o republică din Extremul Orient recunoscută de Moscova – este singurul în stare să-i salveze, cu condiția ca ei să se decidă cât mai repede.

Iura refuză cu îndârjire să plece, dar pentru a o hotărî pe Lara să-l însoțească pe avocat și astfel să se salveze, lasă să se înțeleagă că-i va ajunge din urmă. Cei doi pleacă pe drumul lor, iar doctorul, complet deprimat după plecarea Larei, se decide s-o ia pe jos spre Moscova, prilej pentru autor de-a ne înfățișa starea jalnică a Rusiei bolșevice în tablouri de-o cutremurătoare veridicitate: “În acele zile, pădurile și câmpiile ofereau un contrast total. Părăsite de om, câmpurile arătau ca un orfan, ca și când absența

omului le-ar fi pus sub un blestem, dar pădurea, scăpată de el, înflorea mândră, ca și când ar fi fost eliberată de captivitate”.

Ajuns la Moscova, Iura se simte scârbit atât de relatările lui Gordon și Dudorov, prietenii lui din copilărie (“Niki, îi spune el lui Dudorov, am suferit când te-am auzit povestindu-ne cum ai fost tu reeducat în închisoare și ai crescut în personalitate. Aveam senzația că ascultam un cal de circ descriind felul în care s-a apucat să se dreseze singur...”), cât și de atotputernicia lui Markel, fostul lor portar, cel care în noile condiții create de bolșevism, nu se jenează să-l facă pe stăpânul de altădată “împiedicat” și “nerod”.

Motive suficiente pentru hipersensibilul Iura ca să se complacă în mizerie și decădere (nu-și mai practica meseria de doctor), cu toate că din concubinajul cu Marina, mezină lui Markel, rezultaseră două fete. Noroc cu Evgraf, fratele lui vitreg, care îi sare în ajutor, așa cum făcuse de atâtea ori în situațiile critice...

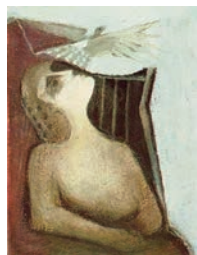
În cele din urmă, înainte de împlinirea vârstei de 40 de ani, Iura moare de scleroză a cordului, boală moștenită de la mama lui. Ocazie pentru autor, ca printr-o stranie coincidență (sarea și piperul cărților vizitate de succes), s-o readucă în prim plan pentru ultima dată pe nefericita Lara, cea care, în vălmășagul acelor vremi de tristă amintire, pierduse urma fetei concepută cu doctorul Jivago, și care – în fața catafalcului – îl roagă pe descurcărețul Evgraf s-o ajute ca să-i dea de urmă.

Ceea ce chiar se întâmplă, ne spune Epilogul, în timpul celui de-al doilea război mondial, când generalul maior Evgraf Jivago își recunoaște nepoata în Tania spălătoreasa, poreclită Îngălata.

Notă: Dacă traducătorii se plâng de dificultățile întâmpinate la aducerea textului cât mai aproape de valoarea sa originală, și asta din pricina enormei sale încărcături lirice, noi cititorii ne delectăm cu admirabile tablouri impresioniste, precum următorul: “În depărtare, cenușiul moale se închise spre liliachiu, care se transformă treptat în mov, și vâlul lui de ceață păta dantelăria fină a mestecenilor de pe marginea drumului, conturați parcă de o mână omenească pe fundalul rozaliu al cerului, palid ca și când și-ar fi pierdut brusc orice adâncime”.

COLAJ LIRIC

Poezia Săptămânii ITHACA

Exil

În orașul străin cu grai neînțeles
rătăcind pe necunoscutele-i străzi;
nici măcar apele din râul
de curge sub arcul de piatră al punții
numele nu i-l cunoști.

Și iată-te, stând
singur cu tine, în umbra-ți stingheră
ce-ncet se prelinge pe-asfalt
ca un cântec venit de departe
emis de un fluier ce sună strident.

Dar brusc te zărește
o pasăre mică,
privirea ți-o ntoarce
cu ochi de piper,
zburând mai apoi spre lumina din
zori.

BENGT BERG, Suedia
Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Argintul acesta van

Oh tu, care îmi ești străin,
și cunoscut deopotrivă
tăcut mă iei în stăpânire —
oare iubesc necunoscutul,
cu mult mai mult decât pe tine?

E oare spațiul dintre noi
cel care dorul ni-l nutrește?

Oh tu, necunoscutul meu,
de ce îmi pare glasul tău
bogat nespus în nestemate —
de ce când inima-mi inundă,
lumina lor, ea tot descrește?

Oh, tu suflare-a vieții mele,
deși te cauți printre stele
ai să rămâi numai un vis?

E-adevărat că doar uitarea
va dăinui când vom pleca?

Dezleagă-mă de-acele umbre
care m-au prins în mreaja lor.

Cuprinde-mă-n îmbrățișarea
argintului acesta van
să simt măcar pentru o clipă
că visul mi s-a împlinit.

CAROLYN MARY KLEEFELD, SUA
Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Poduri

Să zidim poduri
a zis el
din piatră și oțel
ce vor rămâne în picioare
sub a blindatelor povară
de mântuiri apăsătoare.

Să împletim supte otgoane
a zis ea
din lungi tulpini și verzi liane,
punți aninând din țărm în țărm
pentru grăbiții pași ai celor
goniți de aspre cotropiri.

Așterne-voi eu drum din ce am la-
ndemână
am zis
inima mi-o voi arunca peste abis
arc luminos ce-n întuneric va descrie
cărarea salvatoare de primejdii.
Va fi îngust
dar fi-va al nădejdi.

ILSE TIELSCH, Austria (1929-)
Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Fereastra

Când mi-a rămas credința
suspendată
de firul gingaș al dreptății atârând
iar prin oraș, răpusă la pământ,
inima razei mele a zăcut
călcată în picioare,
când din nevinovații ochi ai
dragostei
sub vâlul negru și reglementar
ascunși
prinse-a țâșni izvorul sângelui
ce-a inundat locul cel mai sfânt,
viața-mi pierdu orice valoare,
și numai sunetul pendulei
a mai bătut secunde
în care-am înțeles că negreșit
va trebui himeric să iubesc.

FOROUGH FARROKHZAD, Iran (1935-
1967)
Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

DEBUT LITERAR

Tărâmul macilor lila

- amintiri afgane -

Ami OTEANU

Pictorul Francesco Clemente relatează că atunci când stai pentru o ora și jumătate în fața unei persoane, îi observi simultan douăzeci de fețe. Iar Afganistanul și-a arătat pe rând fațetele, năstrușnice și imprevizibile, cât să mă oblighe la introspecție. Care dintre ele era cea adevărată, cea care merita amintită și memorată peste ani.

Anul de grație 2016, trupele ISAF sunt în proces de retragere din Afghanistan, situația la fața locului este în continuare incertă, prognoza de călătorie dată de Foreign & Commonwealth Office este „Advice against all travel”. Mi-am dorit să intru în viața unor oameni mai mult decât o statistică trecătoare pe hârtie. Și m-a impresionat modul în care afganii continuă să funcționeze în fața unei adversități de neînțeles. O economie coruptă și o birocratie sufocantă. Atacuri teroriste la ordinea zilei. Lipsa electricității care paralizează cartiere întregi, uneori și pentru câteva zile. O criză acută a locurilor de muncă. Libertate limitată pentru femei, Afganistanul fiind în continuare pe ultimele locuri în ceea ce privește nivelul de trai. Analfabetism sumbru. Drumuri și case care se destramă la primele bombe. Prea mulți oameni schingiuiți, prea multă moarte, prea puțină stabilitate.

Afganii și-ar dori fericirea și certitudinea pe care noi o evităm cu atâta ardoare. Sau poate că nu, patruzeci de ani de război ajung să își spună cuvântul asupra modului în care îți percepi existența, ziua de mâine și orice plan de viitor.

Am ajuns în Kabul încercând să îmi pun în ordine viața, din motive altruisto-egoiste care îmbinau adrenalina cu dorința de a schimba lumea, să văd, să simt la fața locului pulsul războiului, să îl opresc și să pot construi printre fărâmele de moloz. Și nu mi-au ieșit niciuna, dar asta este o altă istorisire a Șeherezadei, iar ițele poveștii se țes una câte una pe drumul lent către maturizare. Iar răul, așa cum spunea fericitul Augustin, nu există. Răul este o mare absență, absența binelui și a iubirii și aveam să învăț asta în Kabul.

Ironia și paradoxul unui zbor la business class spre Kabul, înconjurată de alți expați gălăgioși ce se întorc

calmi din cele șase săptămâni de R&R și o frică irațională ce învăluie orice perspectivă de supraviețuire. Și toate se derulează molcom, undeva în fundal, cu 800 km/h pe măsură ce survolam Hindu Kush și pilotul anunță că urmează să aterizăm. Războaiele moderne nu mai au o „linie a frontului” în spatele căreia personalul poate rămâne în siguranță, iar tacticile noi, cum ar fi utilizarea de atentatori sinucigași și proiectile explozive improvizate, plasează tot personalul, militar sau civil, în fața riscului. În anul 2016 au avut loc în Kabul un număr de 30 de atacuri teroriste revendicate de Statul Islamic (ISIS / Daesh) sau talibani, cu un număr raportat de 358 de victime și peste 2 000 de persoane estimate a fi fost rănite. Mi-am făcut un auto-training minimal de cum să supraviețuiești unui atac armat în Istanbul, cu doar o săptămână înainte de a decola spre Afganistan. Pentru că se poate oricând și oriunde și a fi în siguranță este un mit care ține de apetitul pentru risc al fiecăruia, am privit cu luciditate faptul că eram într-unul dintre ultimele avioane care au decolat din Istanbul Atatürk înainte de atentat.

Nu am putut niciodată scrie sau vorbi liniar și cronologic despre viața mea în Afganistan. Întâmplările de zi cu zi se întrepătrund cu emoții, entuziasm, bucurie, speranță, frică și adrenalină și gândul zboară de la o lună la alta. Aparent diferite de stilul meu „britanic”, scortșos și oficios, cu prea multă rigurozitate și minimalism. Primele și ultimele zile în Kabul sunt cele mai vii, trăite la intensitate maximă, chiar și după ceva ani când memoria începe să se estompeze. Momente suprarealiste în care îți împachetezi viața într-un bagaj de 23 kg, negociezi un contract pentru un an și te întrebi dacă este decizia corectă abia când avionul decolează din Dubai.

Vara aici are miros de praf. Fin, ușor, suav, care ți se lipește de nări și de buze, îți rămâne în păr și te poartă departe peste munți. La 1 800 m altitudine, într-o vale fierbinte, în calea furtunilor de praf, viața în Kabul se derulează lent și nu ține cont de războaie și de intemperii. În bazare, pe străzile înguste și în pantă, printre trecătorii grăbiți și femeile ascunse complet sub chodri-urile (burqa) de un albastru deschis. Praful este omniprezent, este parte a locului și intră în legende urbane ale soldaților din trupele de elită. Kabulul nu are canalizări, cvasi-gropile de gunoi sunt la colț de stradă, iar deșeurile sunt lăsate să se usuce sub soarele arzător. De la gunoi menajer la mortăciuni, iar praful se combină cu ele.

Kabulul are douăzeci și două de districte și o populație estimată de aproximativ 4,6 milioane de locuitori. Este un oraș în continuă dezvoltare, cu piețe centrale și așa-zise malluri, cinematografe și parcuri. Și zone suburbane în care oamenii trăiesc în case dărăpănate, cu drumuri de piatră și copii care aleargă pe străzi după găini și înalță zmeie de pe acoperișuri. În casa lui Bahdu de la marginea Kabulului, într-o oarecare dimineață de vară, când soarele abia mijeste de ziuă, găsești o mână de haine aruncate într-un colț, lângă o butelie de gaz și o grămăjoară de vase de lut. Două capre se sprijină lângă o rămășiță de zid, posibil peretele

prăbușit al unei foste case, și rumegă în tihnă. Soția lui, Shahzadi („prințesă” în limba dari), o femeie tânără de până în douăzeci de ani se ascunde după o perdea vișinie. Vorbesc șoptit în dari, cu o cadență a cuvintelor ce îmi aducea aminte de tropotul cailor pe caldarâm. Sunt refugiați din zona de graniță afgano-pakistaneză, de lângă Torkham, strămutați în Kabul după ce explozii repetate ale insurgenților talibani le-au distrus locuințele. Îi întreb cu timiditate (întotdeauna plec pe teren cu interpret) ce au adus cu ei. „Nimic nu este atât de valoros pentru a mai fi menționat!”, răspunde Bahdu în timp ce își aprinde o țigară din ceva rămășițe de tutun rulat. „Aici a mai rămas doar praful”, zice el și se îndepărtează subit. Afghanistanul de est, scăldat de apele râului Kabul este un ținut luxuriant, verde, iar „autostrada” care leagă Jalalabadul de granița cu Pakistanul pe o distanță de aproximativ o sută de kilometri șiroiește printre câmpuri de grâu, plantații de orz și bumbac și din când în când lanuri răzlețe de maci lila. Cum mergi însă spre sud-vest și altitudinea crește, vântul aspru al Hindu Kush și furtunile de nisip și praf dinspre ținuturile de sud ale deșertului Rigestan (sau Registan, în limbile dari și farsi, se traduce ca „țară a nisipului”). Dau senzația de peisaj lunar, searbăd și arid. Bahdu mai trage un fum scurt din țigara aproape stinsă, aruncă mukul pe o piatră și îl strivește cu piciorul. Intră în casă, caută un ibric și ne întreabă dacă vrem ceai. Accept cu bucurie și ne așezăm toți pe jos, pe niște pietre încălzite deja de soare, pune ibricul pe foc și aburii de ceai ne învăluie simțurile. Povestim despre viață și un război de patruzeci de ani, despre talibani, americani și ruși, despre cum vrea să plece la vărul lui în Lahore și de câți bani are nevoie să treacă granița. Shahzadi strânge copiii de pe strada prăfuită și le împarte o bucată de pâine frumos împletită. Se uită cu uimire la noi (la mine!), nu intervine în discuție și se retrage tăcută după perdea să spele într-un lighean de plastic scorjit. Hainele de un alb imaculat sunt apoi întinse la uscat pe o sfoară prinsă între două ziduri dărâmate. Îl las pe Bahdu lângă ceai și plecăm mai departe gândindu-mă la furtunile de praf și miile de refugiați.

Locuiesc ca orice expat care se respectă în Kârte Seh, cartier în vestul Kabulului, parte a districtului 6, cu o importantă populație Hazara, sediu a numeroase ambasade și ONG-uri internaționale, precum și a American University of Afghanistan. În aceeași casă-buncăr cu trei etaje și subsol în care și lucrez, un etaj mai sus de birou, la câteva străzi de Darulaman Road. Îmi cronometrez în fiecare dimineață că pot ajunge în fix 37 secunde din pat la „muncă”, din momentul în care mă trezesc și până mă instalez confortabil pe scaun. Coabitez cu doi câini, două pisici și doisprezece iepuri, un anturaj prielnic pentru a îndepărta orice gând de anxietate sau depresie și un OCD care îmi păstrează neuronii intacti. Am la dispoziție o curte interioară de circa 150 mp, străjuită de garduri înalte, electrificate, cu supraveghere video 24/7 și păzite cu strășnicie de șase afgani înalți ca bradul cu AK-47, puști de calibru mare, de factură

rusească, cunoscute popular și sub denumirea de Kalashnikov, utilizate în continuare pe scară largă în Afghanistan.

O cameră simplă, cu divan. Un pat de o persoană și o frumoasă masă de interior, sculptată în lemn, cu două scaune mici ce îmi amintesc de cele ale bunicului, de acum 30 de ani, cu trei picioare și destul de scunde. Covor persan cu trandafiri și două carpete cu ceva răpiri din serai pe un perete, preferatele pisicilor care își ascut ghearele fie în divan, fie în carpete, poziționate destul de aproape de sol pentru a putea ascunde cu ușurință două pisicuțe de 3-4 luni, agitate și fără somn. O baie destul de spartană, cu mozaic verde albăstrui pe jos, câteva bucăți lipsă de faianță pestriță, un robinet la care apa caldă curge prea greu și o găleată de plastic la originile ei albă. Învârt agale rozeta robinetului, mă joc cu mâțele tigrate și aștept în liniște apa caldă; este prima zi în Kabul și simt cum mă sufoc sub hainele îmbrobodite ca foițele de ceapă. Mă bucur de intimitatea camerei mele și îmi dau seama că este singurul loc în care mă pot relaxa în tricouri și pantaloni scurți la cele 33 grade ale finalului de cireșar. Fereastra acoperită de perdele și gratii dă spre balconul comun, cu fotolii de lemn și perne, paturi groase și evantaie. Serile aici au miros de ceai, nopțile senine iz de explozii întârziate. Iar ceaiul afgan, un nesaț al simțurilor și o bucurie a pauzelor de lucru.

O străduță liniștită, pitorească, cu pomi și verdeată, case de protocol și garduri electrificate. Iar partea interesantă a poveștii este că ajungi să te obișnuiești cu atmosfera de incertitudine, cu bubuiturile de fundal și armele la vedere în primele 24 de ore. Devin parte din peisaj și te ancorează într-o realitate complet diferită de cea lăsată acasă. Aici Europa este un concept abstract, mult prea departe pentru a fi măcar luat în considerare. Iar a fi român în misiune în Afghanistan îți scade considerabil riscul de a fi răpit în comparație cu un american sau britanic. A fi femeie însă implică multiple alte riscuri, iar portul unui chodri este imperios necesar când trebuie să ies din casă. Nu îți dorești să atragi atenția asupra ta și mai ales nu îți dorești să fii sechestrată de Talibani sau și mai interesant, vândută către ISIS. Nu am mers niciodată singură pe jos în Kabul mai mult de 50 m, perpedes, și atunci atent supravegheată. Uneori îi invidiam pe colegii civili de la diverse alte ONG-uri internaționale care se puteau plimba nestingheriți prin bazele orașului, luau cina la restaurantele fancy ale Kabulului sau plecau în căutare de aventuri spre Bamiyan. Protocoalele stricte de securitate interziceau deplasările care mi-ar fi putut pune viață în pericol, iar aceasta însemna orice, de la o plimbare la supermarket până la vizite în Kunduz sau Kandahar în perioade de turbulențe. Am fost însă suficient de norocoasă să pot călători și să simt și altceva în afara lugubrelor buncăre destinate expaților în capitală. Asumat și cunoscând riscurile adiacente, ca parte a meseriei pe care mi-o alesesem.

Apusurile în Kabul au un farmec aparte, iar primele mele zile pe balcon încercând să descifrez din tainele

ascunse al orașului s-au dovedit copleșitoare. Mai ales în inițiativa mea iresponsabilă de a-mi cunoaște vecinii pe deasupra gardurilor electrificate, aplecându-mă peste balustrade pentru instantanee stradale. Fiind singura femeie din incintă a trebuit să mă îmbrac corespunzător portului afgan, cu bluze cu mânecă lungă, pantaloni sau fuste care să îmi acopere gleznele și o eșarfă aruncată pe cap de sub care ieșeau mai mereu zulufii roși și cărlionțați. Perioada anterioară de aproape doi ani petrecută în India m-a ajutat să îmi fac rapid ordine în garderobă, am apelat cu încredere la rochiile lungi indiene (anarkali), kurta sau șalvarii colorați, iar după primele două săptămâni mi-am obișnuit colegii afgani să mă privească în ochi și când nu purtam hijab. La părăsirea locuinței se impunea un strict protocol de securitate, fie că mergeam la vreo întâlnire la ambasadă, la vreun magazin sau pur și simplu simțeam nevoia să iau puțin aer mai proaspăt. De la îmbrăcăminte, la accesorii și mașina blindată în care călătoream aproape zilnic.

S-au scris multe despre război, este un subiect care se vinde bine, face tiraj și ține prima pagină a ziarelor. Iar partea amuzantă este că poveștile în care binele învinge au întotdeauna succes la public. Și ajungi să crezi asta cu tărie, o trăiești ca pe o certitudine până când ajungi în Afganistan. Iar aici paradoxul face că nimeni nu a învins niciodată. Nici cei buni, nici cei răi, indiferent cum și în ce ordine ar fi ei portretizați în imaginarul colectiv. O imagine a unei țări străine, sălbatic și inaccesibil, cu o continuitate atât de actuală a unei repetitivități violente de-a lungul istoriei. Și totuși, viața aici se desfășoară lent și renaște după fiecare atentat terorist, bombardament sau rachetă eșuată, cu oameni fremătând precum furnicile în bazele colorate și aglomerate ale orașelor provinciale. Iar noi, expații, nu simțeam vreo diferență în a lucra într-un birou în Londra, în Delhi sau în Kabul. Orele de lucru se scurgeau la fel de încet, cu termene-limită și clienți greu de mulțumit. Dar și cu satisfacții individuale, mici și simple, greu de cuantificat în vestul Europei, dar care aici îți schimbau invariabil ziua. Un grant câștigat, o monitorizare bine făcută care mai trimite încă 10 fetițe la școală, un zâmbet temător când cineva reușește pentru prima dată să vorbească despre violența domestică și abuzurile casnice.

Mi-am început diplul prin Afganistan în aeroportul internațional Hamid Karzai din Kabul, într-o toridă dimineață de vară. Iar Bahir, șoferul nostru, care trebuia să mă întâmpine la aeroport, mi-a făcut surpriza zilei anunțându-mă că nu mă poate recupera de la terminal și va trebui să mă descurc singură pentru a ajunge în parcare din afara aeroportului, destinată cu precădere mașinilor civile. O minidubă albă, suficient de veche pentru a fi vreodată importată în Europa, dar atât de frecvent întâlnită pe străzile din Kabul, încât putea trece cu ușurință nevăzută, camuflată perfect în mirajul orașului. „O idee excelentă de securitate!”, gândesc cu voce tare și oarecum amuzată, și trec grăbită prin toate cele cinci filtre încercând să găsesc cel mai mic punct nevralgic al sistemului. Sunt percheziționată din cap

până în picioare, mi se desfac bagajele și, după un control amănunțit în care mi se pun întrebări despre cele șapte kilograme de documente pe care le car după mine din Johannesburg de mai bine de o săptămână, sunt lăsată să merg spre imigrări. Mi se verifică viza, se iau amprente și totul decurge cât se poate de calm sub privirile pătrunzătoare ale trupelor de elită. Dau să ies din aeroport și sunt oprită brusc de un individ bine intenționat și la fel de bine înarmat care îmi face semn că nu pot ieși dacă nu sunt preluată de cineva. Încerc să îi explic povestea cu Bahir și parcare civilă, nu ne înțelegem prea bine și, după circa 40 de minute de așteptare și încordare, arunc câteva ochete colegului de scaun, un american chipeș ce tocmai se întorcea vesel din R&R. Îi cer un telefon și reușesc să sun. Povestea se repetă și sunt în final lăsată să ies din terminal după ce promit să îmi acopăr capul cu o eșarfă. Următorii 700-800 m până în parcare mi s-au părut sisifici, iar eșarfă mea roșie, nu doar că nu mă făcea invizibilă, ci atrăgea și mai tare atenția asupra femeii ce trage după ea un troller burdușit printr-un aeroport complet pustiu, unde niciun suflet de om, militar sau civil, nu îndrăznește să circule pedestru. L-am regăsit pe Bahir în parcare mult promisă, mi-am aruncat în spate bagajele și am pornit împreună spre ce avea să devină casa și biroul meu din următoarele luni. Controale de securitate, uneori din kilometru în kilometru, și un peisaj ce amintea de filmele de război văzute în adolescență, în care tancurile se împleteau cu caprele ce zburdau libere pe marginea șoselelor și unde soldații înarmați erau la fel de prezenți precum vânzătorii ambulanți de fructe și legume.

După evenimentele ce au precedat 9/11 și miile de expați strămutați în Afganistan să ajute la reconstrucția țării, prețurile la chirii au crescut exponențial. Și cum călătoream destul de des și aveam nevoie să fiu la birou șase zile pe săptămână, de la 8 dimineața până uneori la 12 noaptea, am preferat să locuiesc în aceeași casă în care și lucram. Chiria și mâncarea erau incluse în pachetul de relocare, așa că singura mea doleanță era de a coborî două etaje și a-i spune unuia dintre bucătarii de serviciu ce anume aș dori să mănânc. Dimineața, la prânz și seara! O alegere inedită dacă nu aș fi fost deja suprasaturată de miel, pui și orezul din India în anii anteriori. Cu toate acestea, mâncarea afgană este foarte delicioasă, te lingi pe buze și fără prea multă mișcare în perimetrul restrâns al buncărului nostru comun, ajungi să pui kilograme bune în doar câteva luni. Iar ca orice domnișoară care se respectă și nu prea știe să gătească la 30 de ani, m-am împrietenit rapid cu Hassan și Sohan. Eu îi învățam să facă quiche-uri franțuzești și salate cu năut, iar ei mă îndopau cu orez, carne și omlete. Găteam împreună pe imensa plită de cazarmă care ocupa jumătate din camera destinată bucătăriei și pe care staționa mai mereu un cazan imens cu ceva apă clocotită. M-am întors acasă cu șapte kilograme în plus și un cocktail de bacterii gastro-intestinale demne de un jurnal medical.

Va urma

De la femeia lut la femeia lutier

Mihail SOARE

Dacă vorbim de prozopoem(e), cum pare a ne obliga Ecaterina Petrescu Botoncea cu noua sa carte, „Femeia lut” (Editura Eikon, 2018), suntem nevoiți să răsfoim un picuț istoria literaturii până la capitolul în care vom da de avangardistul Sașa Pană. Pe numele adevărat Alexandru Binder, acesta a publicat o mulțime de proze care la data apariției lor, din pricina originalității ce forța hotarele ancadramentelor critice de până atunci, au dat bătaie de cap celor obișnuiți cu rigoarea tiparelor, dar mai timizi în fața insolitului și a esențelor. Astfel că termenul de prozopoem („mai curând proză scrisă, pe alocuri, la tensiunea poemului” – Laurențiu Ulici), a părut mulțumitor, scutindu-l și pe subsemnatul să mai scoțosească prin puținătatea cunoștințelor sale în domeniu, luându-l de bun și în cazul de față. Și cu toate că structurarea textului, pe capitole, amintește de roman, întinderea descurajează o atare categorisire.

„Medicul nu e nimic altceva decât o mângâiere sufletească”, spunea Petroniu în *Satyricon*, iar doctorița Ecaterina Petrescu Botoncea nu putea fi altcumva, și afirm asta fără să-i fi fost pacient (nu că mi-aș fi dorit), lăudându-mă însă cu cititul a tot ceea ce a scris până acum, domnia sa așternând pe hârtie, indiferent de forma literară adoptată și de temele abordate, un soi de infinit eseu poetic a cărui materie constituantă pare a fi chiar sufletul autoarei. Astfel că „Femeia lut” revendică aceeași matrice generatoare a celorlalte două cărți („Camino, drumul spre lumină” și „Cutia cu vechituri”), numai că textul propus cititorului este o sofisticată parabolă care amintește, și nu doar prin caracterul poemat, dar și prin

profundzimea smerită, prea puțin caracteristică mirenilor, de zicerile biblice.

Pornind de la titlu. În Geneza 2:7 se scrie: „Atunci, luând Domnul Dumnezeu țărână din pământ, a făcut pe om și a suflat în fața lui suflare de viață și s-a făcut omul ființă vie.” Iar în Isaia 64:8: „Doamne, Tu ești Tatăl nostru; noi suntem lutul, și Tu ești olarul, care ne-a întocmit: suntem cu toții lucrarea mâinilor Tale”. De curând, savanții de la Universitatea Cornell au confirmat și susțin ipoteza formulată de mai multe religii privind geneza. Biblia, însă și legende grecești, asiatice și egiptene susțin că oamenii au fost creați din bulgări de pământ, apoi modelați sub forma unor statui de lut și, în cele din urmă, însuflețiți. De altfel, Cercetătorii de la Cornell University își bazează concluzia pe un experiment științific ale cărui uimitoare concluzii au fost publicate în revista *Scientific Reports*: în condiții de laborator au reușit să obțină proteine din hidrogel sintetic, profesorul Dan Luo opinând că, foarte probabil, procesul transformării solului în forme de viață a avut loc în zonele unde există apă de mare, aceasta formând cu solul compusul numit hidrogel, care absoarbe mai mulți compuși chimici. Iar în timp, compușii chimici au început să reacționeze între ei, dând naștere proteinelor, ADN-ului și, finalmente, celulelor vii.

„Femeia lut” este un imn închinat sacralității creației, în care lumea se naște, moare și renaște odată cu fiecare individ, oricare dintre femei fiind întâia femeie, care alături de bărbatul ei, un Adam deloc dornic de o altă identitate, formează perechea mereu primordială, cea dătătoare de rost, într-o negare a timpului dată tocmai de eterna ciclicitate aparent depersonalizatoare. Deși manuscrisul este datat 1996,

având, așadar, douăzeci și doi de ani, scriitura posedă toate calitățile remarcate în volumele mai proaspete, amintite anterior, el fiind, de fapt o reconfirmare a valorii incontestabile a uneia dintre vocile cele mai articulate ale literaturii feminine actuale, atestând polivalență și originalitate, talent, dar și meșteșug de orfevru.

Ecaterina Petrescu Botoncea riscă totul în acest volum pe cartea poeticului, reușindu-i de minune temerara întreprindere, atacând cu virtuozitate de Paganini căruia nu-i trebuie prea multe coarde pentru a atinge sublimul, o întreagă gamă de teme grave, care aproape că fac să pleznească puțin încăpătoarele coperte de atâta metafizică talmăcită fermecător, totul desfășurându-se la umbra misterioasă a unei atmosfere tarkovskiene, încărcate de metafore. Dar cartea îmi amintește și de *Ostrovul lui Pavel Lungin* prin dimensiunea religioasă a înțelegerii sensului sacrificiului anticipând mântuirea, ca oglindire a căutării proprii identități, a cărei aflare poartă cu sine măreția unei epifanii. Lecturarea Femeii lut m-a trimis vrând-nevrând și spre o altă asociere artistică, de data asta din zona literaturii, dar din același areal geografic, gândul zburându-mi la unul din best-seller-urile ultimilor ani,

→ Continuare în pag. 25

TINEREȚEA MAESTRILOR

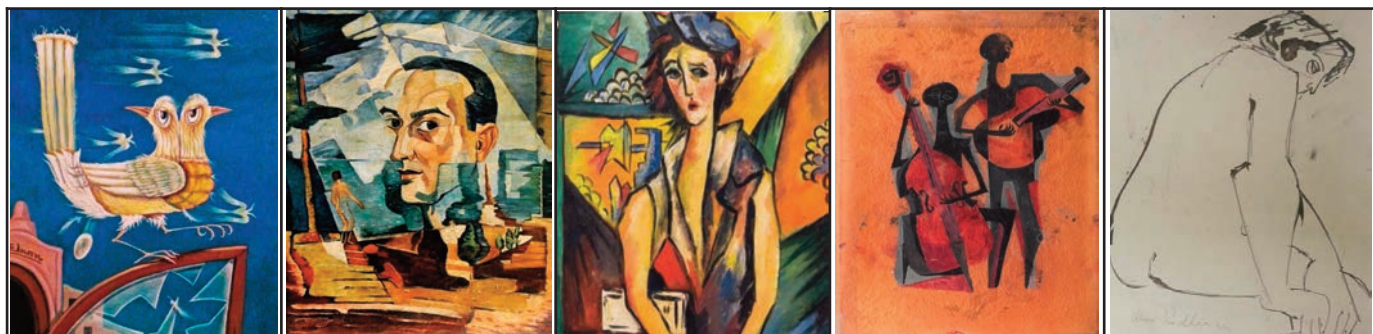
Dorel SCHOR

Într-o scrisoare primită recent, Daria Simion, fiica cunoscutei pictorițe Alma Redlinger, se referă la un nud expresiv, făcut în tinerețea artistei și care este, de fapt, schița lucrării "Agat". Lucrarea este executată nu de mult, la vârsta de peste 90 de ani ai prolificiei plasticiene și e cuprinsă în albumul de grafică aniversar. Este un bun prilej de a aminti și alte lucrări ale unor maeștri ai picturii, opere purtând pecetea tinereții, dar

constructivist semnat de maestrul Maxy.

Tot el, exprimându-se despre Marcel Iancu, constata o contradicție între spiritul ce se vrea static în arhitectură și aportul atât de temperamentos și dinamic al picturii acestuia. Fapt ce se poate cu ușurință constata în "Fata cu ziarul", dar și în alte lucrări oarecum asemănătoare, cum ar fi "Portret de fata" sau emblematica "Țărancă cu ouă".

Samy Briss, într-o serie de picturi adunate sub genericul Amintiri din copilărie, dar și în multe altele, conectează două lumi contrastante: viața de tânăra în larga comunitate evreiască de la Iași, inclusiv pogromul din 1941, care lasă o puternică impresie asupra creațiilor lui de început și cele de mai târziu și lumea modernă. Juxtapunerea tradițiilor evreiești cu influența artei populare românești îi conferă un status universal.

care permit aprecierea forței imaginative și recunoașterea artistică de mai târziu.

De altfel Alma Redlinger a fost una din elevele lui M.H. Maxy, profesor, pictor și scenograf care în perioada persecuțiilor rasiale din România anilor '40 a inițiat și condus o școală de artă destinată talentelor care nu erau primite în institutele abilitate. Perioada antebelică și următoarea au fost anii de creație de cea mai profundă factură avangardistă. Iată un autoportret pictat în stil

Baruch Elron care a reluat în pictura lui remarcabilă, tematica timpului care trece inexorabil, rămâne mereu tânăr, credincios vechii zicale care susține că "vita brevis, ars longa". În opera lui suprarealistă vom găsi cu obstință reflectarea intelectuală și emoțională a vieții, cu privirea îndreptată spre trecut dar și spre viitor. Elementele care emit spiritualitate și vitalitate captează inima și imaginația privitorului.

→ Continuare din pag. 24

romanul Laur al lui Evgheni Vodolazkin, „vina” purtând-o și aici amprenta de spiritualitate esențializată având ca ultim nivel nebunia întru Hristos, precum și simbolistica metaforică, convertită într-o parabolă aflată în vecinătatea uitării de sine, ca paradox a aceea ce la Ecaterina Petrescu Botoncea se poate numi (iar asta se întâmplă în absolut toate volumele sale) dorul de sine. Așadar, regăsirea prin uitare, o excepțională găselniță stilistică, de sorginte filozofică.

Volumul de față este pentru cititorul imaginativ reprezentarea unei curgeri (și plânsul e o curgere, până la urmă, dar și timpul, ba chiar și lumina – elemente marcante ale cărții) care ilustrează, incitant prin modul de tratare dar și prin vastitatea temelor, o problemă - altfel destul de scolastică din punctul de vedere al ofertei pieței -, care ține de structuralul interiorului uman. Dincolo

de expresivitatea discursului literar, ca trăsătură fundamentală, datorată unei simbioze puțin obișnuite între abilitățile scriitoricești și sensibilitatea sufletească, avem de-a face și cu o mostră de înțelegere prin reinterpretare a dumnezeirii, în sensul tendinței de înălțare a omului către înaltul intimidant, de dezbatere a animalicului din el, de împletire a divinului cu existența pământească cu toate ale sale, lăsând la o parte umilința oarbă, minimalizatoare. „Dumnezeu era pentru mine o adunare într-un cuvânt sfânt a întregii lumi: cer, pământ, scurgere de vreme, bătaie de inimă, adiere de vânt, foșnet de frunze și cântec de pasăre. Fără trecerea prin timpul și prin trupul Lui, care ne-a norocit cugetul, apoi ne-a șlefuit mâna și mintea în trudă și cunoaștere, noi am fi rămas gâze ori păpădii prin lipsire de înțelegere a lumii.”

Recurgând la o manevră statistică,

deloc specifică unei astfel de acțiuni, am constatat că în cele douăzeci de mii de cuvinte, cuvântul moarte apare doar o singură dată, lucru ce atestă, aproape în contrast cu încărcătura textului, o pozitivitate care derivă dintr-un apanaj intangibil al femeii, acela de a da naștere. Și până la renaștere fiind nevoie de un simplu prefix.

„Femeia lut” este obiectul neprețuit al clipelor de taină aflate la adăpostul zilelor risipitoare de crepuscule, singular într-un peisaj literar destul de tern, și pare a constitui produsul hărăzit să fie, deopotrivă, util (prin înțelesurile tălmăcite), dar și receptor al unui extaziant exercițiu de admirație, amintind de celebrele instrumente ieșite din mâinile însuflăte ale lutierilor de pe vremuri. Putând spune, gândindu-ne la celebrii cetățeni ai Cremonei, Stradivari și Guarneri, că Ecaterina Petrescu Botoncea este femeia-lutier.

CU GÂNDUL ȘI INIMA LA PRIETENI

Elena BUICĂ

Plecăm de la ideea că prietenia este și va rămâne o coordonată existențială a omului, indiferent de vârstă sau de trecerea timpului.

Așadar, prietenia, fiind în primul rând o stare de afinitate, ne căutăm semenii aflați pe aceeași lungime de undă cu noi, cu orizonturi comune, care aspiră și gândesc asemănător cu noi.

Aceasta fiind esența prieteniei, alte considerente cad pe locul al doilea.

Ne naștem cu nevoia de comunicare, și ne simțim bine unii în prezența altora, ne face plăcere să schimbăm impresii, să ascultăm părerile altora și să ne spunem propriile păreri. Simțim nevoia să ne împărtășim bucuriile și necazurile unii altora, ne bucurăm să primim afecțiune și în același timp să dăruim.

În ceea ce mă privește, eu cred că m-am născut cu vocația prieteniei. Cu prietenii mă simt ca în mijlocul altei familii. Mă regăsesc cu bucurie în aforismul clasic al filosofului francez Michel de Montaigne :

"În prietenie simți o căldură generală și universală, domoală totuși și egală sieși, o căldură constantă și așezată, numai dulcețată și netezime, în care nu găsești nimic aspru sau zguduitoare."

Nu mai trăim ca pe vremea filosofului Michel de Montaigne (1533 - 1592). Astăzi, viteza evoluției mijloacelor tehnice, mai ales cele din domeniul comunicării - internet, laptop, mass-media, telefoane mobile deosebit de complexe - a determinat multe schimbări în relațiile interumane, inclusiv în relațiile de prietenie. Printre altele, această tehnică nouă ne ajută să ne reinventăm viața amicală pentru că, până la prietenii adevărate, putem să ne exersăm abilitățile sociale cu cele virtuale, ne ajută să căutăm pe internet pe cei care ne seamănă...

Dar indiferent de epoca în care trăim, scânteia Dumnezeiască sădită în om rămâne aceeași. Rămân statornică în convingerea că viața ne aduce prieteni ca să nu fim singuri, că ea ne învață să fim mai buni, mai fericiți mai dedicați, ne învață să prețuim mai mult viața și oamenii cu toate limitele ei. Nu trebuie să ne pierdem încrederea nici chiar atunci când suntem nevoiți să înghițim pe neașteptate paharul cu amar.

Indiferent ce formă îmbracă prietenia de-a lungul timpului, ea rămâne în esență o afecțiune care are nevoie de comunicare, de a împărtăși păreri, bucurii, speranțe, uneori necazuri. Fundamental rămâne dorința de a dăru și de a primi afecțiune, întâlnită adesea și la alte viețuitoare de pe acest pământ. Facebook-ul abundă de imagini care ilustrează această afirmație.

Cu toate acestea, am întâlnit și oameni care nu au fost

înzestrați cu un asemenea dar, e adevărat, mai rar, dar cu siguranță există. Aceștia nu au avut în viața lor niciun prieten în care să investească afecțiune, nimeni nu le vizitează casa. Relațiile lor cu cei din jur se construiesc numai pe schimburi de idei din care, neapărat, trebuie să rezulte o favoare, altfel nu și-ar mai pierde timpul cultivând relații sterpe... Neștiind cum este să fii și altfel, aceștia sunt mulțumiți de sine, căci Dumnezeu a avut grijă, că atunci când ne lipsește de un dar sau ne dă o greutate în spinare, ne dă și puterea de a trece cu bine peste ele.

Ce știi despre mine, este că sunt tocmai pe partea cealaltă.

Chiar dacă în sacul fără fund al relațiilor de astăzi mult îlesnite prin diverse mijloace tehnice, prietenia a început să capete înfățișări mai deosebite, eu l-am simțit pe fiecare prieten în parte ca pe un alter ego al meu.

Îmi stăruie în minte gândul despre frumusețea, căldura și noblețea acestui sentiment trăit în toată strălucirea sa în vizitele pe care le-am făcut în țară în fiecare an și continuate pe internet.

Ei mi-au uns sufletul cu căldă și statornică lor prietenie. Vorbesc de o prietenie în sensul veritabil și demn al cuvântului, prietenie născută din confluente valorice, dintr-un atașament care nu se schimbă peste noapte în raport de jocurile de culise, o prietenie cernută prin sita anilor. Sită aceasta a cernut și cerne în continuare, căci în relațiile noastre umane, mereu facem legături noi și nu toate rezistă în timp. În schimb, au rămas în lumină unele prietenii ale celor care s-au înălțat în zarea cea albastră. Am totuși convingerea că și de acolo ei ne învăluie cu caldă lor prietenie, cu încredere și delicatețe.

Printre prietenia celor din țară, trăiesc în spațiul sentimentului că mă aflu încă „acasă”. Ei mă fac să simt că, de mi se întâmplă să alunec, nu sunt singură.

Ilustrez cele afirmate cu câteva exemple din vara aceasta. Fiindcă am avut ghinionul să am probleme serioase de sănătate, norocul meu a fost că mi-au sărit în ajutor prietenii mei devotați și dăruitori cu inimă de aur. Au prins foc cu gura și m-au scos din primejdie și din situații mai greu de străbătut. La cele două lansări la care am prezentat cele două volume: *"Puterea magică a gândului"* o antologie de autor și volumul *"În pas cu timpul"*, cu scrieri mai recente, mă clătinam pe picioare, dar prietenii mei au făcut ca totul să se desfășoare cu bine și chiar plăcut. Având probleme de sănătate a ochilor, scrierile mele avuseră multe erori în utilizarea computerului și tot pe prieteni mă sprijin pentru îndepărtarea lor. Cum le răspund eu pentru dăruirea lor? Scrisorile lor mă îndreptătesc să cred că între noi există reciprocitate în afecțiune.

Îmi tot caut cuvintele potrivite pentru a le mulțumi și până acum nu am ajuns la pragul ce ar putea să-mi dea satisfacție. Lor le închin acum un gând curat pentru raza de soare pe care am luat-o cu mine în Canada.

Acum, de la distanță, pe toți, cu căldură îi îmbrățișez, din prietenie, pur și simplu.

LUPTA CU PROSTIA

Vavila POPOVICI

Vavila
Popovici

*„Nu este o rușine să te naști prost,
rușine e să mori prost.”*

Marin Sorescu

A fost o săptămână a lunii noiembrie plină de evenimente. Președintele țării a avut, și mai are, de luptat pentru a da în vileag și a stăvili efectelor prostiei. Nu este o luptă ușoară, având în vedere faptul că prostul / proștii au un mare avantaj față de omul deștept: este / sunt întotdeauna mulțumit / mulțumiți de el / ei însuși / înșiși, fiind convins / convinși că are / au întotdeauna dreptate, beneficiind inconștient de afirmația subtilă a lui Napoleon Bonaparte, cum că prostia nu este un handicap în politică.

Criticul erudit, pamfletarul de forță, ieșeanul Paul Zarifopol (1874-1934) a desfășurat o amplă activitate de publicist, moralist, eseist politic și istoric al civilizației românești, fiind un fin observator al omului, al fibrei care alcătuiește țesutul social profund; unul dintre cei care a luptat contra prostiei scriind eseuri valabile și în vremurile noastre. Coroziv și doct, eseistul înștiința cititorul de modul în care era concepută morala și politica balcanică a României interbelice, caracterizată, de cele mai multe ori prin familiarități inefabile. De o extraordinară erudiție, Paul Zarifopol a asigurat un suport filozofic analizelor sale. Textele volumului „Din registrul ideilor gingașe” (1926) amintesc de stilul

scriitorului francez, moralistului Michel de Montaigne (1533-1592) cunoscut prin eseurile sale, și de cel al ironicului, talentatului dramaturg român Ion Luca Caragiale, prin prezentarea tipurilor umane din epocile în care au trăit. În textele respective se vede și calitatea lui de comentator politic – atunci când analizează criza parlamentarismului, autoritarismul birocratic și apelul la dictatură, cărora le opune liberalismul occidental, modernizarea politică și calea industrială de dezvoltare. Un urmaș și totodată un exeget al său a fost eseistul, liberalul român Alexandru Paleologu.

Și dacă inteligența are limitele ei, prostia nu are, este liberă și zboară pe la urechile multor oameni care, mai și cred în ea. În general prostul, imbecilul este foarte rigid în conduita sa, nu are reprezentarea propriei incompetențe, crede că are întotdeauna dreptate și că tot ceea ce face este bine. Poți să-l învinuiești? Prea puțin, pentru că nu-i poți schimba optica, comportamentul. Prostul tot prost rămâne. El o ține tot așa, danga-langa... O să spunei, păi cum, este profesor, a făcut o facultate etc. Ei da, sunt profesori și profesori, sunt licențiați printre licențiați... Dramaturgul rus Anton Pavlovici Cehov spunea că universitățile pot dezvolta toate aptitudinile, inclusiv prostia. Și este valabil pentru toate universitățile din lume.

Premierul, tăticile și baronii roșii i-au cerut președintelui țării o dezbatere între cei doi candidați la președinție. Adică cum? Adică ce? Președintele a refuzat și bine a făcut. Un pic de bun simț dacă ar fi dovedit adversara în discursurile ținte în care nu scăpa referiri jignitoare și ipocrite la adresa președintelui, poate situația ar fi fost alta. Dar după efectele dezastruoase ale proastei guvernări și atacurile arogante, insolente, repetitive la adresa președintelui țării, nici un om cu pic de demnitate nu ar fi acceptat acest dialog. De fapt nu s-ar fi putut dialoga, având în vedere nivelul intelectual diferit, dar și viziunea politică diferită, complet rigidă

a reprezentantei partidului social democrat. Nici nu este de mirare când ești comunist din copilărie, poate chiar din naștere!!! Și acolo unde nu s-a dobândit o cultură la o vârstă matură, s-a păstrat locul pentru aroganță, prostie și încăpățănare, iar unde e prostie plus politică, nu poate să lipsească invidia, vanitatea, ura. Vă amintiți povestea pentru copii în care un personaj repeta: „Ce-am să urlu, ce-am să țip, ce-am să te mănânc”? Ce-ar mai urla, ce-ar mai țipa, ce l-ar mai mânca pe oricare adversar, „femeia civilizată, neconflictuală, deosebit de comunicativă care nu s-a dezis de inițiativele noastre!”

Pe la mijlocul săptămânii președintele României a preferat să se expună întrebărilor, uneori incomode ale ziariștilor, într-o conferință de presă, dând în acest mod socoteală poporului, răspunzând la toate reproșurile, de multe ori îndreptățite (fiindcă nu este conducător care să nu săvârșească și greșeli, dar depinde de mărimea și frecvența lor, și nici nu poate mulțumi în totalitate oamenii, deși actualul președinte s-a străduit să facă ceea ce-i permitea funcția, punând de multe ori stavilă efectelor dezastruoase ale guvernării. Calm, cu judecată, cu umor subtil, comportându-se natural, președintele a avut o bună prestație în fața publicului care stătea în fața televizoarelor. În timpul conferinței liderii PSD au elaborat postări în masă care atenționau asupra faptului că președintele avea căști în urechi. O știre falsă care nu poate fi considerată ca o glumă, ci ca o altă minciună pe care pesediștii o au în sânge, în speranța că prinde la populație.

Mai amintesc de jurnalistul, analistul politic Sever Voinescu (n. 1969) care, într-o lucrare a sa intitulată „Însemnări despre ipocrizie”, spunea că Mao, în timpul unei discuții în interiorul conducerii partidului comunist chinez, ar fi exprimat: „prefer să discut cu oameni de dreapta, că măcar ăștia spun ce gândesc, nu ca oamenii de stânga, care una spun și alta gândesc”. Dacă până și Mao a spus...

Ca o replică, contra-candidata, șefa PSD a ținut și ea o conferință de presă, continuând cu neobrăzarea acuzelor la adresa președintelui în funcție și mințindu-i în continuare pe români prin răspunsurile date ziariștilor. Cu vădita-i ipocrizie l-a acuzat pe președinte de comportament dictatorial, fără să judece că nici dacă și-ar dori acest comportament, constituția nu i-ar permite și culmea, elementul de forță emblematic pentru dictatură l-a folosit chiar guvernul ei, în timpul evenimentelor de la 10 august 2018, în manieră abuzivă și ilegală. Iar la întrebarea cheie despre afirmația că la 10 august a fost o lovitură de stat, a glisat cu cuvintele, exprimând, de data aceasta, că a semănat (dacă nu mă înșel) cu o lovitură de stat... Oamenii au putut să vadă cum se comportă cei doi candidați, cum premierul își stăpânește cu greutate nervii, împrășcând venin asupra președintelui țării.

Oamenii inteligenți sunt mai calmi, uneori mai ezitanți, fiind mereu preocupați de morală, de educație, de lege sau de alte repere, dar proștii sunt siguri pe ei și nu-și fac probleme în privința moralității, legalității sau utilității activității lor. Spunea cândva Andrei Pleșu: „...Prostul e serios. E solemn. Nu se joacă. E demn, inflexibil, pietrificat. Ia toate lucrurile în serios, dar mai ales pe el însuși. Pentru că e serios, prostul e și sfătos. Are soluții pentru orice problemă. E o suficiență intelectuală glorioasă, e o fudulie. Are idei fixe. Nu se îndoiește de el însuși și îi place de el”.

Despre convingerile omului mai puțin dotat se știe că ele sunt de neclintit. El știe multe, dar nu înțelege nimic. Dar, există sfatul „să nu spui niciodată: Lasă-l că e prost! pentru că nu se știe ce e în stare să facă. Scapă de el, cât mai repede!”. Nu-i da răgaz, că se umflă în pene precum curcănașul.

Nenorocirea este că spectrul comunismului nu a dispărut odată cu dezintegrarea Partidului Comunist din Europa de Est. Violența și minciunile – cele mai importante mijloace de control în politicile comuniste – se perpetuează. Și grav este că ele creează confuzie și Occidentului.

Obsedat să apară și să rămână în istorie, Nicolae Ceaușescu a folosit teroarea dar și manualele drept un instrument de propagandă prin care a falsificat faptele și evenimentele. Partidul comunist și „cel mai iubit fiu al

poporului” erau cele mai importante subiecte, în timp ce perioada monarhiei era omisă aproape în întregime. De la apariția lucrării (în 1848) Manifestul Comunist, Marx și Engels avertizau: „Un spectru bântuie Europa – Spectrul Comunismului”. Mai apoi, spectrul, asemenea unei ființe vii, malefice, preocupată obsesiv de asigurarea propriei existențe și supremații, și capabilă de orice infamie, s-a extins ca un cancer distrugând mințile și sufletele oamenilor.

Comunismul nu avea ca scop numai crearea unei utopii, așa cum se credea, ci scopurile sale adevărate erau distrugerea moralității și a religiei, și instigarea la luptă și ură. El, comunismul, nu a încercat niciodată să-și ascundă aceste intenții: „Comunismul distruge adevărurile veșnice, toate religiile și moralitatea”, ne înștiințau Marx și Engels în „Manifestul comunist”. În ciuda tuturor discuțiilor despre progres, secolul al XX-lea a fost cel mai violent din istoria omenirii, iar majoritatea covârșitoare a violențelor – care a dus la cel puțin 100 de milioane de decese nenaturale – a fost cauzată de comunism, un sistem de credințe care încă persistă în mințile multora.

Cu timpul a devenit totuși din ce în ce mai clar pentru mulți că, spre deosebire de orice alt sistem din istorie, comunismul declară război umanității în sine, inclusiv valorilor și demnității umane. De-a lungul unui secol, comunismul a stabilit sisteme dictatoriale masive în Uniunea Sovietică și China, a provocat milioane de decese nenaturale, a înrobii miliarde și a adus lumea în pragul războiului nuclear, adică în pragul distrugerii. Distrugerea deliberată și răspândită a familiei, instigarea la tulburări sociale și atacul asupra moralei, toate acestea sunt dezastruoase pentru fundamentele civilizației.

„Să nu mai trăim în minciună!” a fost apelul lui Alexandr Soljenițin către ceilalți scriitori. Drept urmare regimul l-a expulzat pe scriitorul rus, organizând o campanie de defăimare împotriva celui care descriese amănunțit Gulagul. Denigrarea disidenților făcea parte din rețetarul manipulării, iar reușita era cu atât mai garantată cu cât reputația defăimătorilor era mai strălucită.

Aleksandr Soljeniț în comenta în demistificatorul și masivul său Arhipelag Gulag că „nu există sub soare faptă,

intenție, acțiune ori non-acțiune care nu ar putea fi pedepsite de brațul greu al articolului Cincizeci și Opt”, prin interpretarea excesiv de largă a tuturor prevederilor sale. Și toate aceste crime au fost acoperite cu minciuni și descoperite cu greu și mult mai târziu.

Exemplific masacrul din pădurea Katyn situată la 20 de kilometri distanță de orașul rusesc Smolensk. Acolo au fost împușcați 21.857 de polonezi de către forțele poliției secrete sovietice în timpul celui de al doilea război mondial (în aprilie și mai 1940). Și sovieticii au atribuit vina naziștilor care invadaseră Uniunea Sovietică în 1941. Din documentele cercetate a reieșit că poliția politică NKVD a selecționat pentru execuție ofițeri și oameni cu pregătire, ingineri, profesori, avocați, aristocrați, preoți.

Dar masacrul de la Fântâna Albă din Bucovina de Nord care a avut loc la 1 aprilie 1941, și unde au fost uciși mii de români de către trupele sovietice când încercau să treacă granița din URSS în România? Toate au fost ascunse, acoperite cu minciuni și descoperite mult mai târziu prin analizarea amănunțită a evenimentelor și cu mărturiile supraviețuitorilor.

„Minciuna e sufletul nemuritor al comunismului”, constata Leszek Kolakowski, cunoscut critic al marxismului. Sigur că au fost și intelectuali care au simpatizat cu comunismul, cumpărați sau din proprie convingere și care au construit o față umană, chiar angelică comunismului, alții s-au trezit la realitate, în timpul vieții lor.

Dar groaza inoculată oamenilor de a putea fi arestați, torturați și uciși într-un mod absolut discreționar, chiar și atunci când totul se petrecea cu girul legilor în vigoare?

Mă întreb: Se vrea să scăpăm odată de urmele nefaste ale comunismului?

Și amintesc frumoasele cuvinte ale poetului ardelean Octavian Goga (1881-1938) spuse în acele vremuri tulburi: „Ce va fi de Țară în vârtoarea care vine, nu știu, dar cred în puterile sufletești ale neamului”.

Să dăm și noi crezare puterilor sufletești ale poporului și să nu dăm dovadă de pasivitate neparticipând la vot. Vrem să scăpăm de urmele nefaste ale comunismului? Sau o să mergem așa înainte danga-landa până ni se termină viața?

POEZII

Grigore GRIGORE

Eu și gândul meu

Eu și gândul meu
Care merge pe
Lângă mine

Sau în urma mea
Ca o pasăre care
Nu mai poate zbura

Merge cumva
Din vis în vis
Din speranță-n speranță
Din durere-n durere
Din bucurie-n bucurie

Mutându-se
De pe un picior
Pe celălalt

Ca mine când
Sunt
Când voi veni.

Stau la umbra

Stau la umbra unui
Copac secular
Care-și păstrează
Cu sfințenie
Cercurile
În ordinea lor
Firească

Să nu creadă cumva
Cineva
Că distanța
Dintre miez
Și coajă
Poate fi parcursă
Prin vrajă
Într-un timp
Suprapus

Stau dus
Cu gândul
Pe vârful
Muntelui
Plus.

Am luat chip

Am luat chip
De secundă
Am luat chip
De minut
Am luat chip
De ziua
Am luat chip
De noapte

Cu aceste chipuri
Am trecut
Prin anotimpuri
Și ani
Văzut
Nevăzut

Câteodată
Am zburat
Câteodată
M-am târât

Și de multe ori
Am fost
Un nod în gât.

O altă lume

O altă lume
Vine cu o altă
Față a lucrurilor

Care luptă cu
Pământul
Și cu apa
Din mers

Pentru o palmă
De suflet
Cald

Recunoscut
Ca semn că
Poezia are
Și ea pretențiile ei

Mai frumoasă
Decât lumea
Care vine
Vă fi lumea
Următoare.

Credeam

Credeam că nimic
Nu e mai proaspăt
Ca un cuvânt
Păstrat între dinți
De dimineața
Până seara
În ambiția soarelui
De a trimite
Pe pământ
Câte o rază
Domestică
Iubitoare de frumos

Cine-o prinde
Are toate motivele
Să treacă
Peste noaptea
Următoare
Cu brațele pline
De flori

Dintre dinți cuvântul
Ajunge între buze
Unde întâlnește
Sărutul.

Obiectivul

Obiectivul nostru
Era să creștem
Natural
Pe baza fructelor
Și a pietrelor
Ca fructele
Și ca pietrele
Din curățenia lor
Îmbrăcând pofta
Și pofta

Cine se uită la noi
Nu poate decât
Să se bucure
Că avem acest
Obiectiv
Terestru
De care se leagă
Chiar și viitorul.

La început

La început
O să ți se pară
Straniu
Pe urmă o să
Ți să pară
Dureros

După durere va
Veni o liniște
Supraomenească

Din care nu vei
Putea ieși
Decât trasă
De mine
De cea mai profundă
Tăcere
Cu cel mai blând surâs.

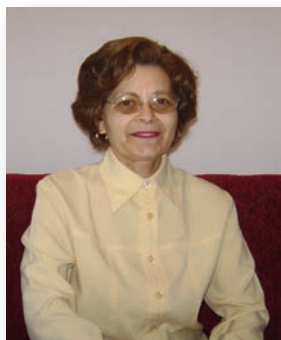
Viața trebuie

Viața trebuie
Salvată cu viață
Care trece
Pe lângă noi
Ca o stea
Căzătoare
Pe lângă noapte
Să nu i se vadă
Pulsul

Noi
Batem din palme
În ritm de vals
Căci valsul
A fost proiectat
Pe țiptul nostru
De nou născuți.

Geneza unui patronim

Livia CIUPERCĂ

În ultimul timp, observ, cu stupefacție, că numele juristului-scriitor BARBU DELAVRANCEA este împodobit, întru înbrățișare, cu artificialul „Ștefănescu”, respins de însuși purtătorul lui – încă

din anii școlarității.

Barbu Delavrancea (11 aprilie 1858 – 29 aprilie 1918) a fost un om vertical, deloc lipsit de încorsetări și vâltori nenumărate. Pe toate le-a biruit cu demnitate și credință. În evoluția sa juridică, politică, scriitoricească și publicistică, cuvântul înfloarește lacrimă purificatoare în slujba unui nobil crez, mărturisit, de altfel, într-o epistolă către unul dintre prietenii săi, A(dolf) de Herz, în 1912: „Trudindute, făurești legătura cu ființa cea mare a neamului”. A fost un entuziast, a ars întru cunoaștere, adevăr și dreptate. A sporit vâlvătaie în împlinirea în plan profesional, neuitându-și originile, ci dimpotrivă, încununând stirpea sa țărănească ori de câte ori s-a ivit prilejul.

Frumusețea caracterului său i-a-mbrățișat ființa până la extaziere, prin mijlocirea verbului, vivificat pe treapta sfințeniei, purității și cumințeniei biruitoare, spre a deveni, cum singur o mărturisește, „monument filologic”.

Nu-și va ascunde niciodată obârșia, ba, am putea spune că se mândrește, afirmând: „Da, părintele meu a fost clăcaș (...). Sunt din prima generație a unei familii de clăcași care a învățat carte” (Discurs rostit în Cameră, la 20 februarie 1896, extras din Opere, VIII, Editura Minerva, București, 1971, p. 276).

Memorabilă va rămâne intervența sa – din Camera Deputaților – în momentul în care aveau loc dezbaterile pentru redactarea Articolului 9, din Legea Numelui. La acel moment, parlamentarul Barbu Delavrancea atrage atenția asupra „cererii de schimbare a numelui”, adăugând că „trebuie să existe motive grave pentru ca o persoană să-și schimbe numele de familie”, neuitând – foarte important, că această „legiferare” se dorește „într-o țară în care numele de familie (...) este o excepție”. Vorbitorul se referea la faptul că – „Regula generală a fost lipsa de

nume”. În susținerea acestei afirmații, juristul Barbu Delavrancea se gândește la sine însuși și la toate familiile de clăcași din care provenea.

Și ce putea fi mai plin de convingere decât propriul exemplu?

„Famiiliile, la noi, au fost și sunt desemnate mai mult prin poreclă”.

Și o importantă precizare, pentru a înțelege deosebirea între clasele sociale:

„Nume patronimice vechi și continue au avut numai aceia pe care norocul le-a făcut să aparțină unui număr restrâns de familii, parte istorice și boierești, în bună parte numai boierești”.

Așadar, Barbu, pe numele său de botez, se simte „îndatorat” să explice că, personal, nu și-a schimbat numele – „[eu] particip din marea masă a românilor fără nume patronimic”. El era fiul unui „Ștefan”. Om simplu și cinstit. Așadar, Barbu al lui Ștefan!

Firește, s-au făcut glume pe seama pseudonimului ales, „Delavrancea” (inițial, „De la Vrancea”). Adversarii săi politici vor să-i minimizeze poziția. Și face referire la faptul că Suveranul Țării „a voiajat odată, incognito”, sub numele de „Contele de Vrancea”!

Delavrancea însă va demonstra că există o mare deosebire între „numele unui supus” și „numele unui suveran”, explicând: „Domnilor, DELAVRANCEA nu însemnează nici conte, nici marchiz. Acest <de la> n-a fost niciodată în istoria țării încărcat cu vreun înțeles nobiliar”.

Așadar, când dorim să pronunțăm sau să scriem – corect – numele cunoscutului jurist-parlamentar-scriitor, să ne amintim vorba maestrului:

„[Eu] particip din marea masă a românilor fără nume patronimic”!

Și pentru acei care adaugă cu o așa nonșalanță artificialul „Ștefănescu”, să nu uite cuvintele lui Barbu Delavrancea:

„Am luat acest pseudonim pentru a face o serie de observațiuni și de studii în domeniul moravurilor și al moralității publice, pe care credeam că sunt în drept și dator a le face. Cu un pseudonim mă simțeam mai liber”. „Nu m-am lepădat de nimic, căci nu aveam ce lepăda. Numele de <Ștefănescu> n-a fost numele meu, și nu l-au purtat nici părinții, nici bunii mei”!

Niciun istoric literar (interbelic sau postbelic) nu folosește artificialul „Ștefănescu”. Pentru cei care doresc să afle cum s-a „născut” numele „Ștefănescu”, sunt invitați să consulte Istoria... lui George Călinescu sau monografia doamnei Emilia Milicescu, singurul biograf al lui Barbu Delavrancea.

CIVILIZAȚII DISPĂRUTE - REALITATE ȘI SPECULAȚII

Hedi S. SIMON

Istoria Pământului este mult mai lungă decât cea a omenirii. Se crede că în urmă cu multe milioane de ani planeta noastră a suferit cele mai violente fenomene climatice, călduri insuportabile, furtuni, secete și inundații, ceea ce a distrus flora pentru o perioadă îndelungată, întârziind procesul de apariție și dezvoltare a oricăror forme de viață. Apoi a urmat acel proces de evoluție într-o foarte lungă perioadă de timp, începând cu microorganismele, care în decursul milioane de ani au ajuns la forma cea mai evoluată, la ființa rațională, Omul. Și deoarece vorbim deocamdată la modul general de timp cosmic și nu al celui uman în special, putem să luăm ca unitate de măsură milioanele sau sutele de mii de ani până la formarea ființei superioare, sau până ce aceasta a devenit conștientă de sine. De posibilitățile sale cognitive, de îndemânare, de ingeniozitate și creație.

Așa dar, parcurgând istoria omenirii din Antichitate și până în prezent, putem identifica multe trepte în evoluția inteligenței umane, multe etape pe care le vom numi civilizații în cel mai pur sens al cuvântului: cea Elină, de la care am moștenit ideile filozofice ale celor mai luminate capete ale omenirii, ca și Mitologia greacă, minunatele legende care îmbracă în frumusețe înțelepciunea și imaginația bogată a poporului din acele vremuri; apoi civilizația Imperiului Roman, cuceritor al unor teritorii imense datorită științei militare, datorită cunoașterii unor tehnici și unui mod de viață civilizat pe care le-au răspândit și dăruit popoarelor cucerite: până și legislația romană a rămas la baza constituirii codului juridic în mai toate țările lumii, dar nu numai atât, și limba latină, gramatica ei și construcția frazelor, fonetica și rădăcinile multor cuvinte au constituit fundamentul în crearea unei serii de limbi europene. Printre care evident, se numără și limba română, pe lângă franceza, spaniola sau italiana

modernă.

Aceste civilizații care au constituit mari imperii într-o lungă perioadă de timp, au dispărut de mult din viața societății umane, lăsând în urmă influențe puternice asupra generațiilor următoare. Dar întrebându-ne din ce motiv se destramă asemenea imperii puternice și civilizate, vom constata că în nici un caz în urma unor înfrângeri suferite din partea unor inamici mai puternici veniți din afara hotarelor lor. Nu, inamicul este întotdeauna în interior, trăiește în mijlocul nostru și se numește imoralitate, corupție, dispreț pentru bunurile țării, lipsă de patriotism, ca și multe altele de acest gen, precum susțineau de fapt și marii filozofi antici: distrugerea vine dinăuntru, devenind mai puternică decât imperiul însuși.

Știm că după cultura strălucitoare a Antichității a urmat o lungă perioadă de „întuneric” cultural datorat în mare parte fanatismului religios și crimelor comise de Inchiziție. (atenție! Istoria se repetă o dată cu neatenția la greșelile oamenilor). A durat mai mult de un mileniu până ce Renașterea culturală a înălțat omenirea pe o treaptă superioară. A doua jumătate a sec. XX și începutul celui XXI a adus cu sine o dezvoltare atât de intensivă a societății umane, cum nu s-a mai cunoscut până în prezent. Dar, precum fiecare monedă are două fețe, iar fiecare poveste are două variante, tot astfel urcarea rapidă a omului pe treptele dezvoltării are și ea două laturi: una desigur pozitivă, aducând în viața omului confort, cultură și multe alte beneficii care ar fi trebuit să-l facă fericit.

→ Continuare în pag. 32

Prietenie, aș vrea să te cânt...

Prietenia este iubirea care înobilează viața și-i dă un sens. Ea se contopește cu generozitatea și e singurul sentiment dezinteresat. Pierdută, omul trăiește din dăra ei luminoasă. În veci negăsită, urmele ei se văd pe toate cărările vieții. Oriunde vei pune piciorul.

Omule iubitor, te vei regăsi cu prietenia, căci altfel ce am, deveni, când am ajunge undeva și am ști că nimic nu ne așteaptă? Ce ar fi, când am pleca și am fi siguri că nimeni nu se va mai gândi la noi?

Prietenia e în noi. Totul vine din noi. Nimic nu vine din afară. Și acela care nu găsește iubirea în el, nu găsește afară nimic. Fără dragostea care ne fecundează inima, toate frumusețile terestre sunt reci și înspăimântătoare.

Răsărituri și apusuri ce vărsați văpăi de aur peste nepăsarea firii și voi ceruri străvezii ce vă contopiți cu marea; și voi nopți de-argint, mărturii nepieritoare; și voi preumblări nesfârșite de fioruri, - ce ați devenit voi, toate aceste măreții, fără iubirea care e în om? Dezolări neptuniene!

Farmecul e în noi, întreținut de iubire. În afară: marea indiferență!

Nu poți iubi lumina, fără să iubești în același timp oamenii. Nu pe toți. Nimeni nu-i iubește pe toți și nici Iisus nu i-a iubit astfel.

Iubim doar ceea ce ni se aseamănă în felurite privințe. Iubim dorințele noastre.

Adesea, cântărind oamenii, m-am înșelat pe jumătate. Niciodată în întregime. Dar cu cât mă înșel mai mult, cu atât merită osteneala, deoarece aici nu e vorba decât de viața frumoasă, sănătoasă ca apa de izvor și puternică, ca fulgerul.

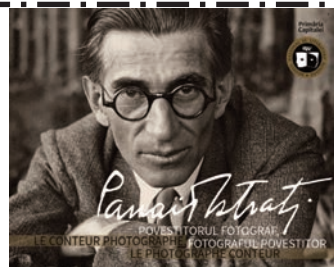
Iubesc omul, când poartă în sine dragostea pentru

prietenie. Iubesc femeia, când sângele îi este aprins de patima cărnii. Mă dăruiesc lor cu frenezic, fără să mă tocimesc. Asta costă scump, dar niciodată dezamăgirile suferite n-au fost și nu vor fi în stare să micșoreze suma dorințelor mele.

Îmi caut pretutindeni norocul, cu furia cartofozului. Joc totdeauna larg, deoarece nu pot suferi zgârcenia. Dacă mă înșel, nu pierd nimic: celălalt e în pagubă. Nu pierzi nimic, atunci când te dăruiești cu totul. Altminteri, ar însemna să poți spune despre soare că-și sleiește forțele când se dăruie fără cruțare și fără alegere. Cu atât mai rău pentru ghețari: se tocesc ei înșiși!

Dar când câștig, pun mâna pe-o comoară! Vorbesc despre sentimentul prieteniei, deoarece, vai! pasiunea cărnii este ca fulgerul: puternică dar nu ține mult.

Mândria se pedepsește în viață! În ziua în care nu mai ai nimic de dat, nu mai poți face fericit pe nimeni.

Smochina - care stă țepăna în vârful pomului, sau către care nici o mână nu se întinde s-o culeagă, sau nici o gură nu se apropie s-o muște, când este coaptă - se usucă, se întărește și moare contemplând cerul...

Să dai, să dai - iată marea fericire a vieții. Să dai, mai ales la timp, fiecare lucru la vremea lui. Să dai râsul, să dai lacrimile.. Să-ți trăiești avânturile, să-ți trăiești durerea... Să înhați raza de bucurie, care fuge, să-ți arăți dinții frumoși în râsul pe care niște ochi umezi ți-l cerșesc și apoi, apoi să plângi nebunește, din toată inima, sătul de bucurie! Să plângi un timp... Și apoi să râzi.

Iată cum este alcătuit lutul meu și ceea ce iubește. Nu-s mulțumit din cauza asta.

→ Continuare din pag. 31

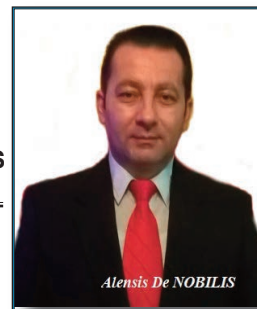
A doua latură în schimb, este distructivă, îl face pe om să fi preferat o viață mai liniștită, mai sigură, ca în zilele de odinioară. Nu este necesar să intrăm în amănuntele aceluia „modus vivendi” pe care îl cunoaștem astăzi. Cu toții trăim momentele grele de intemperii, uragane, tornade, ploi torențiale aducătoare de inundații. Zilnic se întâmplă tragedii datorită unor deraieri de trenuri, căderea unor avioane cu sute de pasageri, atentate teroriste comise de către fanatici religioși care măcelăresc sute de vieți omenești, sau crime în masă comise de niște deraiați mintali, dornici pur și simplu să distrugă fără a avea un motiv special decât să atragă atenția asupra persoanei lor mizerabile. Nu mai vorbesc de cursa înarmărilor, de acest concurs al inteligențelor negre, care ar fi putut crea lucruri minunate, dar în schimb se irotesc pentru a obține arme ucigătoare de toate felurile. Se vehiculează chiar ideea existenței unor laboratoare unde se experimentează în secret dirijarea fenomenelor naturii sau niște ciudățenii de arme biologice, cum ar fi folosirea insectelor pentru răspândirea unor epidemii care atentează la sănătatea și viața oamenilor.

Stresul, permanenta tensiune în care trăim zi cu zi face omul mai credul în toate zvonurile, mai nervos, mai rău, mai violent. De fapt tot ce ni se întâmplă astăzi își face omul cu propria mână: poluarea, efectul de seră, încălzirea globală, transformarea uraniumului în bombe ucigătoare, iar cu asta lista nu e încheiată, dar cert este că vinovații suntem numai noi înșine.

Eu am prezentat partea reală a situației, ceea ce nu înseamnă că nu s-au născut în timp și o sumedenie de povești fanteziste în jurul problemelor de mai sus. Ați auzit desigur despre acei extraterestri „buni” care de 50 de ani colaborează cu noi pentru a ne da secretele tehnicii hipermoderne; dar mai există și extraterestri „răi” care din dorința să ne ocupe planeta ne ajută s-o distrugem noi înșine fără amestecul lor direct. Și multe alte și alte speculații care mai de care fanteziste. O să vi se pară ciudat poate, că din toate discuțiile despre dezvoltarea și dispariția civilizațiilor mi-am amintit tocmai un citat din scrierile lui Lenin, care spunea că orice societate umană care ajunge la stadiul cel mai înalt de dezvoltare se autodistruge. Vreau să sper că Vladimir Ilici a greșit, iar omenirea va supraviețui până la urmă pe un Pământ reînnoit.

POEZII

ALENSIS DE NOBILIS

De-am evada

Nu-mi curge-n vene sânge, clorofilă;
Prin mâini de ierburi trec tăceri de cal,
În ochiul verde cade o acvilă,
Mi-e trupul floare, vino doar și ia-l.

Ferestrele din aripi cer creneluri,
Resturi de umbre bandajează crani,
În aburi cresc fantome din cerneluri,
În epifanii văd minuni profanii.

Când șerpilor cască, plouă abulie,
Tresar în ceasuri karme indecise,
Ne urcă metastaza, din hârtie,
Între sinapse mucegai de vise.

Cum înspre cețuri se prelinge seva,
Urcă-n firide forturi să destrame,
Căderi din măr promite însăși Eva,
Incestul din grădină să reclame.

De-am evada din lunga amnezie
Care ne ține-n noi ca-n închisori,
Ne vom muta în vise cu chirie
Să fim părinți copiilor din flori.

Omul cosmic

Tot încercăm a prinde-n zbor comete
Să regăsim în lungul șir de fii,
În somn sau vis, această cruntă sete
Ce arde-altare albe-n galaxii

Pe rugul pur ființei să îi cânte
Cu glas de îngeri care sfarmă munții,
Ca-nzăpeziri să curgă de pe frunte
Peste mirenii puri în noaptea nunții.

Dar nesfârșiri ne-ndreaptă-n plauri
prora

Și ne-ncurcăm în neguri ca-n liane,
Ciudate semne, semănând cu Tora,
Ne aburesc profetic pe ocheane...

Iar dacă-n noi se întâlnesc pulsarii,
Ca versetele-n sacre melodii,
La suflute pățim în van avarii
Că luminări vom mai primi simbrii

Și-n ape sacre curgem ca-n oglinzi
Să luăm cu umbra față-n față cina;
Pășind din tine, ca un arc te-ntinzi
Spre omul cosmic, umbra ta, lumina.

Amin

Din zvârcolirea stelelor în ape,
În incantații scrise-n aer chem
Altare de lumină să se crape,
Înfrișorări de buze care gem;

Rostogoliri de mere putrezite
Pe vârful retezate de săgeți,
Șerpi săsâind în limbile sanscrite,
Vedenii tipărite pe pereți;

Nedeshlășiri de forme aiurate
Fecioarele încuie-n colivii,
Inimi de sticlă cad în cioburi, sparte
Peste priviri mirate de copii....

Zăvoare ruginite de uitare
În inimi desenate pe un zid
Ne cer la toate câte-o dezlegare:
Să calculăm lumina cursă-n vid.

Discipoli goi aruncă ceru-n valuri
Și se ascund în cupe reci de crin,
Iar morții noștri tot tresar în graaluri
Așteaptă să șoptim încet: amin.

Pictorul tău

Pictesz, iubito, numai de mi-ai cere,
Te-aș zugrăvi din împletiri de aburi;
De vrei, pe frunte-ți desenez mistere
Când aur curge-n ale minții jgheaburi...

În abulii îmi definesc doctrina,
În aure, îmbrățișări mimate,
Iar de se-ntâmplă să rănim lumina,
Culorile se varsă desfrânate

Până în clipa când e nordul sudul,
Când rana mea din coapsă ești, femeie;
Ne-nmiresmăm cu înzeire nudul,
Pictăm cu sânge gura ta atee...

Tristețile ascunse sub rimel
Ți le dezvălui rătăcind pe pânză,
Ca haina să devină-n acest fel
Venirea toamnei în Eden: o frunză.

Undeva

Clopotul bate în sufletul raiului,
Cântecul inimii spinii-i descuie,
Zboară o pasăre din mugurii naiului,
Fete-n altarele crinilor suie.

Aripi de gene zbat tot mai rar
Zări netivite de marginea gândului,
Casa secunde e în turnul din far;
Măine te culci în brațele vântului...

Frăie de nori îmi faci, să încălec
Bolți de mirare căzute din șa,
Paznicul apelor îmi pare zănatec,
Apa oglinzilor ascunde să bea.

Candela pruncului în palmă tresare,
Lujer de fragă furată din naos,
Marea văzduhului e-o arcă în care
Urci să visezi ca magii din Laos.

Trepte se-nalță în aer de-aici,
Calea-i deschisă spre aura ta;
Mergi, parc-aluneci pe valuri de muzici,
Umbra te-nvăluie și curge și ea...

HERTA MÜLLER 2020

Augustin OSTACE

Köln - Cologne, metropola internațională de pe Rhein, tot mai puțin germană și europeană... Săptămâna 20-25 Ianuarie 2020, Festivalul Mondial de Literatură POETICA 6, Weltliteratur Festival – POETICA 6, sub genericul de Artă a Rezistenței, Widerstandkunst / The Art of Resistance...

Invitați din toată lumea, extremă afuență de public spectator, de public scriitor, de public comentator, de public poetic și noetic, atrași magnetic de mirajul parafrăzării și alegoriilor, al suflurilor de ritm și rimă, al inspirațiilor de individualitate creativă, venite din adâncurile necunoscute, gekommen aus der unbekannte Tiefgrunde...

Am fost prezent la toate cele șase ediții de POETICA, fiecare cu invitații săi, fiecare cu tonalitățile sale, fiecare cu metaforele sale, fiecare cu vedetele sale literare, notând și video-filmând și întrebând tinere speranțe sau maturități literare consacrate, mereu în vâltoare de studiu ca Studierender, de căutător, ca Suchender sau întrebător, ca Fragender, ca scriitor, Schriftsteller, sau rescriitor, Wiederschrifts-teller...

Anul acesta, vedeta festivalului literar mondial, POETICA 6, este scriitoarea germană născută în România, laureată a Premiului Nobel pentru Literatură, Literatur Preis – Nobel tragerin pe anul 2009, care este... HERTA MÜLLER!

...O privesc Luni seara, 20 Ianuarie 2020, într-o prezentare de sine, de cărți, de istorie și de opera în ansamblul ei, de pe imensa scenă (care poate grupa 150 de instrumentiști și coriști într-o simfonică), din imensa Aula II din clădirea centrală, Hauptgebäude, a lui Albertus Magnus Universität, de fapt un imens amfiteatru de 800 de locuri!

...O liniște ireală în încercarea de înțelegere a unui fenomen literar, a unei excepții de excepție, eine Außergewöhnliche aus sich selbst, care, depășind

dificultățile dintr-un sat bănățean, Banat - Schwabendorf, din anii comunismului din România, ajunge printr-o perseverență extraordinară, atât în România cât și în Germania, în vârful lumii literare germane și mondiale, apreciată, evident și invidiată, aplaudată, evident și contestată, și cu Box Office-uri deosebite în domeniul literar de Business-Books...

...Pe imensa scenă, de fapt un scenologicum video-literar, Herta Müller pare o copilă, o adolescentă, o nevinovată găsindu-se și regăsindu-se întâmplător în spațiile literei și semnului, in der Räumlichkeit der Buchstabe und Bedeutung, gesticulând larg și emoțional, prin cuvânt, prin respirație, prin modelare de idei și concepte...

...Mai ireală mi se pare Herta Müller, cu fizicul ei fragil și inocent, la finalul programului poeto-simfonic, din Aula 2 a Universității, când solicitându-i un autograf pe cartea sa, „Mein Vaterland war ein Apfelkern” - „Țara mea a fost un sâmbure de măr”, îmi mulțumește tresărind, „Ich bedanke mich sehr dafür”...

...Marți seara, 21 Ianuarie 2020, la Kulturkirche în Nippes, Herta Müller are din nou o asistență incredibilă, undeva la 500 de pasionați ai cărții, ai frazei alegorice, a literei literaturizându-se și resemnificându-se, a literei devenită istorie și scut împotriva cenzurilor din Geheimdienst – Securitate, și reprimărilor din Uniunea Scriitorilor, Ablehnender aus der Schriftstellerunion...

...Sunt în video înregistrare a cuvintelor ei, gesturilor ei, a tăcerilor ei, a privirilor ei, de fapt un mister în desfășurare, Mysterium in der Bewegung, cu un public sculptat întru ascultare și emoționare nemișcată, parcă nevenindu-i să creadă că această copilă – Mädchen, de undeva din Răsăritul de Ostland, a cucerit neașteptat și tulburător laurii intrării în eternitate...

...Din nou în rând la autograf, de data aceasta pentru cartea sa „Der Mensch ist ein großer Fasan auf der Welt” – „Omul este un mare fazan în lume”... Succes pe toată linia, aplauze pe toată linia, îmbrățișări din partea publicului...

...Am un set de discuții cu admirabila Herta, în germană, engleză, română... Aceste Gespräche vor fi repovestite mai târziu, dar un lucru este mai mult decât cert, că HERTA MÜLLER este categoric numărul unu în literatura germană prezentă, în literatura română prezentă, fiind de departe, personalitatea numărul unu a Diasporei Române!...

...Vom reveni cu fenomenul literar și cultural Herta Müller...

6 Mit Tadeusz Dąbrowski, Erik Lindner, Lullien Lieberman, Agi Mishai, Helen Mirren, Herta Müller, Sergio Raimondi, Jan Wagne (Kurator), Xi Chen, Serhij Zhadan.
www.poetica.uni-koeln.de

Festival für
Weltliteratur
20. bis 25.
Januar 2020
Köln

CUVÂNT ÎNAINTE - NOTE DE CĂLĂTORIE

Nicolae BĂNICIOIU

Abia ajuns din expediția efectuată în America de Sud, aveam să constat că nu era singurul vis, și că altele mi se întrezăresc. Chiar pe timpul când scriam Notele de Călătorie referitoare la „aventura”, din care nu de mult timp mă-ntorsesem, mi-a-ncolțit ideea că trebuie să duc la-ndeplinire „Proiectul Asiatic” care, parcă-mi stătea-n gât! Și ideile curgeau strună în favoarea înfăptuirii... În fiecare zi derulam cunoștințele și informațiile încețoșate datorită trecerii vremii, acumulate în timp sau de pe băncile din școli. Apoi am început studiul căutând prin librării sau biblioteci cărți, însemnări, almanah și poze, ori lecturând cu pasiune Însemnări de Călătorie de pe net. Și-am găsit multe materiale pe care le-am savurat și „pritocit” câteva luni...bune.

Uneori aveam senzația că mă afund într-o Lume cu o cultură vastă pe care n-am să pot să o deslușesc. Dar gândul că o călătorie „acolo” va facilita aceste enigme... mi-a dat curaj. Îndoiala mea nu se fonda pe problemele legate de o simplă călătorie ci pe dorința mea de-a scrie, de-a lăsa ceva celor interesați, cititori de azi și de mâine.

Ce-mi propuneam nu era deloc ușor! În primul rând... trebuia să „văd”! Ca să văd... trebuia să mă deplasez „acolo” iar apoi să notez... ca să nu uit! Deasemenea, să am grijă să nu mă pierd de grup pentru că-n astfel de „puhoaie” umane e foarte ușor să te rătăcești. Timpul liber, trebuia să-l drămuiesc pentru a vedea și „altceva” și-acest lucru impunea despărțirea de grup. Aveam de făcut multe fotografii și însemnări. Plecam cu un „bagaj” spiritual și eram conștient că mă voi înapoia cu „două”! Serile trebuia să le transform în „promenade nocturne” pentru a aduna alte informații. Și nu în ultimul rând să-mi ordonez programul pentru a-mi asigura odihna și cele necesare pentru a duce la îndeplinire întregul proiect asumat. Toate acestea au fost stabilite și detaliate în perioada premergătoare plecării și pot să spun că au fost urmate cu maximă precizie fapt pentru care, pot afirma că nu am întâmpinat disfuncționalități majore. Dar trebuie să spun esențialul că am fost norocos și Domnul m-a avut în pază!

Dacă nu mi-aș destăinui un gând mai vechi ar însemna să nu fiu sincer până la capăt. Eu am rămas impresionat despre această „Lume” încă din adolescență de când savuram Însemnările lui Marco Pollo și ale marelui Cărturar Nicolae Milescu Spătarul (Descrierea Chinei și Descrierea Vestitei și Marii Insule a Japonezilor și ce se află acolo). Dar acum, premergător „Proiectului”, m-am „înfruptat” din scrierile Irinei Holca (Scrisori din Cipangu și, Aristrocatul și Vagabonzii), Elenei Luica Kase (Ultimul Drum), George Moise (Momoka), Ion Papuc (Scrieri despre Monseniorul Vladimir Ghica), Nicolae Iorga (O Învățătură Japoneză, Un Oaspete Japonez), Mitică Detot (Un Miracol Perpetuu, Memoriile unui Atașat Militar); „De la Pearl Harbor la Hiroshima” de Florin Vasiliu publicată în 1986 la Editura Dacia și nu în ultimul rând, Lucrarea Marelui Nipolog Ioan Timuș „Japonia” a cărei prefață este semnată de Nicolae Iorga. Deasemenea și alte lucrări traduse din literatura universală, precum: „Japonia, Eterna Fascinație” scrisă de Nelly Delay în traducerea Ioanei Cristina Pop și „Confucius, Cuvântul Înainte” de Danielle Elliseef în traducerea lui Gabriel Fornica Livada, ambele tipărite de Editura Univers, în colecțiile Cotidianul, Enciclopedica.

Toate aceste demersuri au condus la conturarea și realizarea „Proiectului Asiatic”, pe care cu mult drag îl propun publicului cititor. Este un demers necesar și facil tuturor categoriilor de cititori, prezentat într-o formă plăcută de poem foileton, în versuri ușoare de povestitor prin care am încercat să rezum esența istoriilor și culturilor celor două Țări. În periplul meu Asiatic în care am îmbinat utilul cu plăcutul, voiajul și promenada cu stăruința de-a aduna informații și imagini, m-a ajutat informația mea de pregătire militară acumulată de-a lungul bogatei mele cariere militare de aproape patruzeci de ani. Dar și celelalte atitudini dobândite în timp, prin intermediul școlii, a perseverenței proprii-mi instrucții de care am fost interesat dintotdeauna și

→ Continuare în pag. 36

La fereastră

Ion Teodor PALADE

Plouă timid
plouă-necat...
visuri coboară
pe aripi ude;
în nori subțiri,
turla bisericii
s-a scufundat.
Lespezi adună
ape-n fuior;
scâncetul plimbă
aerul rece...
peste popor.

Albastre raiuri
curg, printre spini,
ploaia descântă
tainițe arse...
sub rădăcini

„Ceva, acolo...,
ar fi ceva...”
șopti o frunză,
căzută-n dungă
pe canapea.

Dar, din ghiveciul
cu cinci garoafe,
ca plânse stele...,
răsar iar visuri,
cu aripi ude
cerul să-l spele;
și, printre aburi,
încet să-l ducă.

→ Continuare din pag. 35

nu în ultimul rând, a educației din familie. M-a ajutat și sensibilitatea artistică pe care am dobândit-o de mic copil, prin Școala de Muzică unde am studiat vioara. Remarc faptul că rezistența la eforturile fizice, condiție esențială în voiajele lungi și obositoare, se datorează pregătirii militare din Școala Militară și Academia Militară. Toate acestea sunt adunate, exploatate și armonizate într-un „tot”, prin lectură, studiu și multă muncă!

Trebuie să menționez faptul că întotdeauna mi-am dorit să fac cărți interesante, bogate în informații și ușor de înțeles. Că filozofiile și istoriile greoaie caracteristice altor Popoare, să le transpun și să le rezum la variantele cele mai simple, pe înțelesul tuturor. Deasemenea, în Lumea Orientului îndepărtat, pe lângă multele și bogatele particularități, am căutat elemente cu legături Românești; contacte, oameni și episoade istorice care ne fac cinste. Așa am descoperit frumoasele și importante legături cu Țara Soarelui Răsare, pe care cu mult drag le-am descris.

Tot așa am descoperit „elementul religios” concretizat în religiile specifice Japoniei și Coreei De Sud dar și Creștinismul (Catolic, Ortodox și

scrisoare de pe baricadă

Ion IANCU-VALE

Îți scriu, iubito, iată, o
scrisoare
recurg la această metodă,
desuetă
și nu-ți transmit ceea ce aș
vrea verbal,
pentru a nu ne auzi tovarășii,
sau camarazii, (zi-le cum vrei
căci e totuna) și ne-ar acuza.
Îți scriu pentru că mă tot
întreb, iubito,
de ce intrăm pe furiș în
cimitirele patriei,
pentru a plânge eroii noștri
morți,
până la urmă, inutil
și de ce, fiecare pe o altă
baricadă
ne fluturăm convingerile,

ca pe niște cearșafuri,
nuptiale,
neștiind pe care redută, să le
așternem,
pentru a încropi patul nostru
de taină.

Fii prudentă iubito,
căci a început din nou să se
someze,
după ce s-a tras,
fără să știi de la cine și de
unde vine glonțul.
Umilița și teama răcâie
iarăși în țâțâna ușilor,
iar șoricioaica și cucuta ni
se vor oferi
de acum în ulcele
tradiționale și sfințite.
Asta ca să nu pierim decât
pe limba noastră
care, atât de frumos, știe
să cânte și să declame,
dar mai ales să jelească...
Trebuie să închei iubito,
aș mai fi avut multe a
spune,
dar auzi, vine... vine...

Din volumul

„Soldat în războiul final”

Protestant), bine conturate și armonizate în filozofia și cultura acestor Popoare. Dar sunt încântat să remarc ajutoarul și încurajările primite din partea familiei și prietenilor. Și mai cu seamă din partea distinsei și prestigioasei doamne Elena Buică din Canada, scriitor și Om de Cultură de Renumă dar și a bunului și tânărului meu colaborator Bogdan Marian, scriitor și cercetător științific. Și ca o paranteză, aș remarca în mod deosebit, „creditul” pe care mi l-a acordat remarcabila doamnă Elena Buică, facilitându-mi publicarea mai multor poezii din propria-mi creație în Canada, în prestigioasa publicație „Observatorul” din Toronto, condus de apreciatul Director, Domnul Dumitru Puiu Popescu și în Australia, în revistele conduse de remarcabilul publicist, George Roca. Drept urmare le mulțumesc și-i asigur pe toți de stima și respectul meu iar doamnei Elena Buică, îi spun că-i port în minte și inimă, vorbele îndemnurilor și frumoasele aprecieri și că mă străduiesc să-i urmez prețioasele sfaturi. Iar acum...adresându-mă bunilor și fidelilor mei cititori, nu-mi rămâne să le spun decât „Călătorie frumoasă în Îndepărtata Zare, Țara Soarelui Răsare și Țara Dimineților Liniștite”, urându-le sănătate și bucurie, în drumul lor printre versurile mele ușoare de simplu povestitor.

Sărbătoarea orașului

Adalbert GYURIS

În 1990 a fost o „modă” de a călătorii în fosta Iugoslavia, Polonia și Ungaria, mai ales pentru noi cei care locuim în Banat. Am dus lucruri din casă care nu ne-au mai trebuit ca bibelouri, păpuși, pahare, vase, cești...

După achitarea biletului de transport, taxa de piață și altele am rămas cu puțini bani câștigați plus cu o zi sau chiar două aproape pierdute... Au fost chiar „excursii” cu pierdere, ne-au furat din marfă și alte evenimente neplăcute.

Am fost și eu de câteva ori cu soția, singur sau cu fratele meu.

Cel mai mult însă dintre noi trei a fost Eugen, fratele meu.

Pentru noi frații mai bine a fost în Ungaria, știind limba ne simțeam ca acasă.

Într-una din călătoriile sale prin Ungaria Eugen a fost într-un orașel de lângă granița cu România. Aici a observat că erau parcă prea mulți pe străzi și majoritatea îmbrăcați la patru ace.

A intrat într-un magazin să-și cumpere o carte și vânzătoarea a spus că se grăbește, va închide mai devreme, merge la școală. Vecinul ei a terminat liceul și este mare ceremonie. Fratele meu n-a dat mare importanță la ce-a spus vânzătoarea însă fiind pe stradă a văzut că toată lumea se îndreaptă într-o direcție.

Din curiozitate a întrebat unde se duc toți acești oameni. Bătrânul cu care a stat de vorbă l-a privit pe fratele meu și i-a spus că nu este din oraș. După ce fratele meu a răspuns afirmativ bătrânul i-a spus că azi e sărbătoarea orașului.

Fratele meu „a trecut în revistă” toți sfinții și toate sărbătorile însă n-a găsit nimic.

Bătrânul l-a „citit” și i-a zis că azi la liceul din oraș e sărbătoare, ultimul an de liceu termină și vor da un spectacol de adio pentru sfârșitul ciclului gimnazial. Eugen s-a hotărât să meargă și el la acest eveniment. Așa că l-a însoțit pe bătrân.

În fața școlii era multă lume. Fratele meu și-a adus aminte de anii de liceu... emoții... prea multe sentimente ciudate, sunt multe amintiri plăcute și interesante, sunt atâtea clipe. A dat timpul înapoi, s-a întors la acei ani...

Era printre sărbătoriți, a pășit neîncrezător spre porțile liceului, nu știa pe nimeni și nici măcar nu s-a gândit că va putea să ajungă atât de aproape de acei oameni. Unii oameni dar mai ales dintre elevi semănau

cu foștii lui colegi. S-a gândit la profesorii lui, oameni care i-au deschis drumul în viață, care l-au învățat ce înseamnă răul și binele, cum să gândească și mai ales cum să se descurce în viață.

Cum timpul a „sudat” o adevărată prietenie între colegi și chiar profesori, cum încet cu toții au format o familie !

Au fost ani în care a descoperit sensul vieții. A văzut cu ochii deschiși atmosfera pauzelor și a orelor în care toți se ajutau unii pe alții... Au fost și clipe când unii au avut momente de „rătăcire și scăpare”, erau orgolioși, se dădeau „mare”, formau „găști”.

Apoi totul a intrat la normal și din păcate totul s-a sfârșit mult prea repede. A cunoscut oameni care au ajuns aproape de inima și sufletul său.

Eugen la intrarea în curtea liceului s-a apropiat de o vitrină unde era expus un tablou, o fotografie mare ce reprezenta o clasă cu elevii sărbătoriți și profesorii lor.

Elevii au scris ca motto:

„Așa cum ne-ați învățat, așa vom trăi !”

Profesorii la rândul lor au scris:

„Viața este o adevărată scenă. Pentru unii tragedie, pentru alții comedie.

Nu uita că și tu faci parte din acest grandios spectacol!

Ai grijă cum îți interpretezi rolul !”

Eugen însoțindu-l pe bătrân au intrat în curtea școlii. Aproape tot orașul se afla aici... În scurt timp ceremonia a început printr-un discurs al directorului instituției, apoi a vorbit o femeie dirigintele clasei terminale. Au mai luat cuvântul o fată și un băiat dintre cei sărbătoriți.

Timpul a trecut... îi părea că a început numărătoare inversă a orelor de curs și își dorea din tot sufletul să mai rămână acolo... tânăr. Era în aceeași bancă de la rândul din mijloc alături de colegii săi, cu care de multe ori au chiulit și totodată au învățat multe lucruri interesante care mai târziu l-au ajutat în viață.

Îi era dor... dor de acei ani și era conștient că timpul lăsat în urmă nu se va mai întoarce... Au rămas amintiri frumoase care niciodată nu se vor uita.

Bătrânul l-a „trezit” și i-a spus fratelui meu că sunt așa mulți oameni la această sărbătoare pentru că orașul a mai câștigat câțiva oameni de nădejde, tineri care vor fi corecți, cinstiți, vor ajuta pe alții și vor ridica faima orașului.

Așa trebuie să fie cei care termină liceul !

Eugen face parte dintre acei tineri, de fiecare dată ajută pe cei de lângă el și poți avea încredere în spusele sale !

Mă bucur că am asemenea frate, am învățat enorm de la el, m-a ocrotit și susținut de multe ori !

Adalbert GYURIS

POEME

Dumitru ICHIM

DOLIUL ALB

*Omul Alb ne-a vânat
până când dintre noi
au rămas
doar munții și apele
cu numele nostru.*

*În loc de negru
Muntele Yoho poartă pe vârful
doliul alb pentru noi,
iar despre numele
Niagarei
de ce întrebați ce înseamnă?*

*"Mireasa nebună..."
a-mbrâncit bolțile cerului
și râde.
E toată îmbrăcată în alb,
culoarea de doliu,
așa cum se poartă la noi
de munte, de apă, de lună.*

PRE LIMBA LUI WAPTA

*Izvorul Alb
a ajuns la noi pe pământ
din cântecul înalt către Yoho.*

*Fetele
beau seara pe furiș
din limpezimea lui
și privind spre vârful lui Yoho
își pun o dorință în gând.*

*În limba lui Wapta
și-al cornului de aur al lunii
taina Izvorului Alb
s-ar putea tălmăci
"voal-de-mireasă-cântând".*

Știu ele ce știu...

*Îndrăgostite
beau seara pe furiș
și privind spre Vârful-lui-Yoho
zâmbesc între ele
aceluiași dor.*

UMĂRUL PĂRINTESC AL LUI YOHO

"Și s-a suit în munte. Și era singur."

*Din soare,
numai atât ați putut să-nțelegeți?
Doar umbra?*

*În fiecare seară
pe umăr lui Yoho-i adoarme
durerea ca soare,
unica stea alungată
din părinteasca ogradă a nopții.*

*Primul născut
singurătăților lui...
Toată averea de-acasă,
umbra - ca ultimă haină
i-a dăruit-o omului,
veșmânt spre ființă,
ca jertfa să-i fie deplină.*

*"Tu,
Kitchi Manito, prin firea culorii,
au învățat-ai pre oameni
să-i cânte lumina?"*

*Luminătorul zilei
suspină prin somn.
Desigur visează că-i om.
Fiii Soarelui
îl biciuiesc a doua oară
până la umărul părintesc
al Răstignirii pe munte.*

*Și era singur;
fără de umbră în noapte.*

Întâlnire de taină la gura cerului

Puiu RĂDUCAN

Bezmetică, iarna cu (ne)ninsoare plină, dar cu mânele suflecate, umblă nervoasă peste tot și aiurea. Pământul fără de coafură de înger, zgribulit și el, se uită smerenie spre gura cerului și face rugăciuni într-o geometrie particulară purtându-ne pe umerii-i (ne)dalbi.

Strecurându-se prin timp și spațiu, prietenii se ndreaptă spre zona Nord a „orașului domniei mele”, cum îi zicea Mircea cel Bătrân Râmnicului, unde plutește iz de cenaclu. Așadar, în momente de anotimp alb cu povestiri la gura sobei, o mână de oameni s-a luat la luptă cu gerul de-afară și a mers la întâlnirea cu scriitorii Cenaclului „Petale” din Rm. Vâlcea.

Atmosferă frumoasă, cu persoane setoase de cultură care au umplut sala cenaclului. Surpriza a constat în faptul că printre cei prezenți a fost și prof. univ. dr. – membru U.S.R. – Anca Sîrghie de la Sibiu. Domnia Sa, sosită la tratament în stațiunea Băile Olănești, n-a venit cu mâna goală, ci însoțită de șapte persoane, intelectuali respectabili din Drăgășani, din Sibiu și chiar din urbea noastră, toții prietenii săi. Anca Sîrghie a oferit în dar conducerei Cenaclului cărți importante, precum America visului românesc, vol. 1 și 2, alături de Radu Stanca Evocări și interpretări în evantai, sugerând astfel ca în luna martie a.c. scriitorii vâlceni să marcheze centenarul nașterii marelui poet și om de teatru Radu Stanca.

„Tema” cenaclului a fost Alexandru Cerna-Rădulescu, vâlceanul nostru, născut pe 10 ianuarie 1920 la Stănești și decedat pe 21 august 1990 la București. Despre acesta, președintele Cenaclului „Petale”, d-nul Mitică Zamfira a-nceput să ne spună: A fost un poet, eseist și traducător român, „uitat de lume” deși este o personalitate marcantă – nu numai a Râmnicului. Despre personalitatea lui Alexandru Cerna-Rădulescu a vorbit și prof. dr. Ioan Soare, omul care l-a cunoscut personal pe Cerna-Rădulescu, punând accentul pe latura publicistică a omului cu nume de apă. Despre latura religioasă a celui care este dezbătut în acest cenaclu a vorbit părintele Nicolae State Burluși. Doamna Elena Stoica, bine cunoscut om de cultură al județului Vâlcea, a prezentat o carte intitulată Cultura tradițională vâlceană în care se face referire la tema cenaclului, dar

a vorbit și despre implicarea lui Alexandru Cerna-Rădulescu în viața culturală a Vâlciei. Aici a făcut referire la acea scrisoare de prin anii '82 către forurile superioare ale țării ca Cenaclul vâlcean „Anton Pann” să fie afiliat Uniunii Scriitorilor din România, scrisoare semnată (printre multe alte personalități) de N. Velea, N. Manolescu, Purcaru, L. Avramescu, C. Zărnescu, Cezar Ivănescu, Doru Moțoc, Valeriu Anania etc.

Profesor doctor Mihaela Rădulescu a vorbit despre poezia lui Alexandru Cerna-Rădulescu, despre acest mare om de cultură (intrat într-un con de umbră) și a accentuat ideea că nu s-a făcut nimic referitor la viața și activitatea sa.

Actorul Cristian Alexandrescu a recitat – cum numai el poate s-o facă – poezii de-ale lui Alexandru Cerna-Rădulescu, cu versuri de-o rară frumusețe.

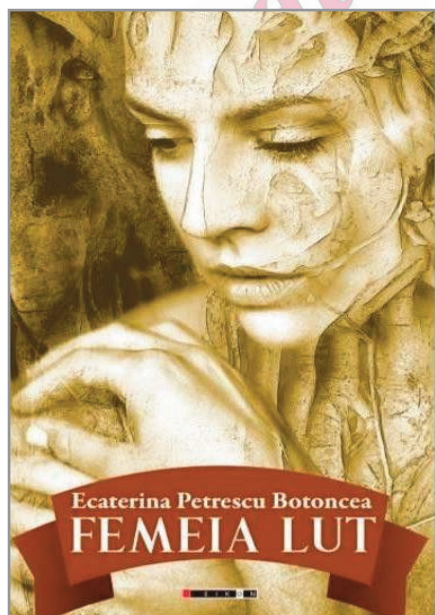
Punctul al doilea de pe ordinea de zi a Cenaclului „Petale” condus de Mitică Zamfira l-a constituit recitarea din creații proprii a următorilor participanți: Nicu Cismaru, Ovidiu Cristian Dinică, Vergil Zamfira, Marian Pătrașcu, Veronica Stan și subsemnatul. Așadar, un florilegiu de creații proaspete, atât de diferite ca atmosferă sentimentală, ca stil, susținând vivacitatea dialogului dintre scriitorii vâlceni. Publicul a fost sincer emoționat. La fiecare a dat răspuns „criticul de serviciu” al cenaclului, prof. dr. Mihaela Rădulescu, președintele Societății Culturale „Anton Pann”.

Actorul Cristian Alexandrescu revine cu recitări din Alexandru Cerna-Rădulescu, dar și cu... „o porțiune” din viitoarea carte a conducătorului Cenaclului „Petale”, Mitică Zamfira, un fragment de-o rară frumusețe, făcând „asistența” să-ntrebe când este gata cartea, dornică să intre-n posesia ei. Doamna profesor Anca Sîrghie a subliniat autenticitatea narațiunii în care pătrunderea psihologică a personajelor, desprinse din imediata realitate, dar subtil diferențiate prin dialogul dinamic și convingător, dă valoare povestirii, așezând proza autorului pe linia clasică a lui Marin Preda, fără a-l imita, însă. Universitara de la Sibiu a primit invitația de a vorbi împreună cu alți 3 invitați ai Domniei Sale la o emisiune în direct a profesorului decan Nicolae Dinescu, directorul postului de televiziune locală Etalon.

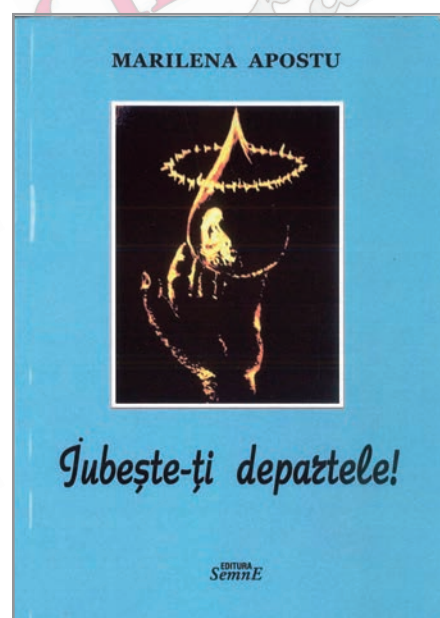
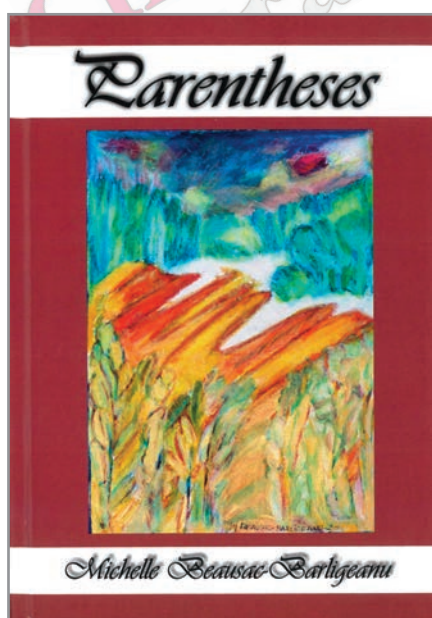
Fără să ne dăm seama că au trecut aproape trei ore de dezbateri, ne-am apropiat de cel de-al treilea punct al ordinii de zi, la fel de frumos și el, „degustări” de produse românești, cu o socializare prelungită până spre târziul nopții care-și întinsese mantaua-i neagră peste tot.

Afară-i frig și baba iarnă gonește călare pe caii gerului, iar noi mergem acasă bucuroși că am asistat la un eveniment foarte frumos, drept pentru care mă grăbesc să-l felicit pe Mitică Zamfira pentru ceea ce face, să vă informez pe dumneavoastră și să mă semnez:

Puiu Răducan, 25.01. 2020 – Cenaclul „Petale”, Rm. Vâlcea.

Cărți din biblioteca revistei Climare literare

Cogito

„Excesul de libertate nu generează decât haos - Franc Herbert.”

Contact: Tel. 0722 702578 ; e-mail: ioniancuvale@yahoo.com ;

web site: <http://climate.literare.ro>